

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра теорії фізичного виховання та рекреації

На правах рукопису

РУБЦОВ РУСЛАН СЕРГІЙОВИЧ

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Спеціальність: 014 «Середня освіта (Фізична культура)»

Освітня програма: Середня освіта. Фізична культура

Робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Науковий керівник:

ДИШКО ОЛЕСЯ ЛЕОНІДІВНА,

кандидат педагогічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри теорії фізичного
виховання та рекреації

від _____ 2025 р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)

ПІБ

підпис

ЛУЦЬК–2025

АНОТАЦІЯ

Рубцов Р. С. Трансформація фізичного виховання в освітньому середовищі Нової української школи. Наукове дослідження присвячене аналізу особливостей модернізації фізичного виховання в умовах упровадження реформи Нової української школи. Розглянуто нормативні засади НУШ, компетентнісний підхід та оновлення змісту навчальних програм. Встановлено, що реформування спрямоване на створення безпечного й дитиноцентричного середовища, розвиток ключових компетентностей і підвищення рухової активності учнів. Водночас виявлено проблеми: обмежене матеріально-технічне забезпечення, нерівномірна готовність педагогів до інновацій і вплив зовнішніх чинників на освітній процес. Отримані результати підкреслюють необхідність подальшого вдосконалення змісту й організації фізичного виховання відповідно до потреб НУШ.

Ключові слова: НУШ, фізичне виховання, компетентності, рухова активність, модельні програми, освітня реформа.

ANNOTATION

Rubtsov R. S. Transformation of Physical Education in the Educational Environment of the New Ukrainian School. The research is devoted to analyzing the modernization of physical education within the implementation of the New Ukrainian School reform. The study examines the regulatory foundations of NUS, the competency-based approach, and updates to physical education curricula. It was found that the transformation aims to create a safe, modern, and child-centered educational environment that fosters key competencies, increases students' physical activity, and promotes their health. At the same time, several challenges were identified, including insufficient material and technical resources, varying levels of teachers' readiness for innovations, and the influence of external factors on the educational process. The obtained results highlight the need for further improvement of the content and organization of physical education in accordance with the needs of the New Ukrainian School.

Keywords: NUS, physical education, competencies, physical activity, model curricula, educational reform.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	8
1.1. Організація процесу фізичного виховання в концепції Нової української школи.....	8
1.2. Ключової компетентності НУШ і можливість їх формування у фізичному вихованні.....	17
1.3. Впровадження типових та модельних навчальних програм з фізичної культури в освітній процес закладів загальної середньої освіти.....	23
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ II. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	31
2.1. Методи дослідження.....	31
2.2. Організація дослідження.....	32
РОЗДІЛ III. СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	35
3.1. Особливості сприйняття та реалізації реформи НУШ учителями фізичної культури у початковій школі.....	35
3.2. Аналіз відповідей педагогів щодо трансформації фізичного виховання у середній школі.....	41
3.3. Рівень обізнаності майбутніх учителів фізичної культури щодо реалізації ідей Нової української школи.....	46
Висновки до розділу 3.....	50
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

Останніми роками концепція Нової української школи (НУШ) набула статусу ключового орієнтира для модернізації початкової та загальної середньої освіти в Україні. Ця концепція передбачає не лише реформування навчальних програм, але й перегляд підходів до виховання та розвитку особистості кожного школяра. Однією зі складових частин успішної та різноманітної освітньої практики є питання фізичного виховання, яке має стратегічне значення для забезпечення повноцінного фізичного, психічного та соціального розвитку учня [4; 6; 22; 45].

Впровадження НУШ започаткувало суттєві зміни в організації освітнього процесу: був змінений зміст навчальних програм, зроблено наголос на формуванні ключових компетентностей, розвитку активної громадянської позиції й уміння взаємодіяти в колективі. Проте в контексті цієї інноваційної системи важливим залишається питання фізичного виховання, що вимагає значної уваги та ретельного аналізу. Однією з головних проблем є неоднаковий рівень матеріально-технічного забезпечення шкіл та кадрового забезпечення для викладання навчального предмету «Фізична культура». Брак ресурсів, а також відсутність єдиного підходу до методики викладання фізичної культури затримує його повноцінну інтеграцію в систему НУШ [8; 18; 20; 46].

Значний вплив на вдосконалення та реалізацію підходів до організації процесу фізичного виховання в системі НУШ має процес поетапного впровадження реформи шкільництва, який включає багаторівневу структуру інноваційних змін, розраховану на довготривалий період з 2016 до 2026 року. Календар впровадження НУШ – це модель ідеального бачення трансформації сучасної початкової та загальної середньої освіти в Україні, проте через сукупність факторів зовнішнього та внутрішнього впливу цей процес мав певні зміни та затримки. Так, реалізація складових концепції НУШ була призупинена в зв'язку з епідемією COVID-19, оскільки цей період вимагав

негайних змін та трансформацій навчання в полі дистанційної освіти, тож зміни були внесені і в саму концепцію НУШ. У сукупності це справило величезний вплив на систему та процес фізичного виховання в концепції НУШ [3; 17; 19; 27].

Проте, незважаючи на наявні виклики, впровадження НУШ відкриває і нові можливості для покращення організації процесу фізичного виховання українських школярів. Використання сучасних методик та інноваційних програм може сприяти збільшенню ефективності процесу фізичного виховання та підвищенню зацікавленості учнів у заняттях фізичною культурою і спортом [7; 17; 27; 38].

Сучасний етап розвитку шкільного фізичного виховання перебуває на стадії значних освітніх трансформацій, що вимагає зміни підходів для його удосконалення. Українські науковці здійснюють дослідження у сфері НУШ для поліпшення якості фізичної культури: Є. Баженков, Г. Коломоєць, А. Боляк, М. Дутчак, О. Дніпров, М. Бідний [1]; Н. Бібік [4]; А. Вітченко, О. Воєділова, Л. Лисенко [5]; Л. Гриневич[6-8]; О. Кругляк [15]; М. Лянной, П. Рибалко. В. Гачева, А. Красілов [17]; Н. Москаленко, Н. Сороколіт, І. Турчик [19]; О. Поясик, М. Чепіль [25], В. Семененко, В. Теліус [33], О. Савченко [42-43]; Б. Шиян [41, 44] та ін.

Відповідно, виникає потреба модернізації системи фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти, органічне поєднання її з іншими компонентами здорового способу життя як в урочних так і позаурочних формах занять. Вирішення зазначених питань дасть змогу краще зрозуміти ситуацію та потреби щодо фізичного виховання у контексті Нової української школи під час переходу від початкової освіти до базової загальної з використанням переліку варіантів модельних навчальних програм та типових навчальних планів. З необхідним врахуванням того, що, відповідно до Типової освітньої програми, «освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей,

їхніх особливих освітніх потреб» [33]. Такий підхід зможе сприяти вдосконаленню не лише диференційованого підходу до навчання учнів, але й індивідуалізації всього процесу навчання, а також наявності достатнього простору для виявлення творчості вчителя фізичної культури. Саме це сприяло вибору теми нашого дослідження.

Мета дослідження – проаналізувати особливості трансформації фізичного виховання в умовах Нової української школи.

Завдання дослідження:

1. Узагальнити теоретико-методичні основи трансформації фізичного виховання в освітньому процесі нової української школи.
2. Охарактеризувати особливості сприйняття та реалізації реформи НУШ учителями фізичної культури у початковій школі.
3. Проаналізувати відповіді педагогів щодо трансформації фізичного виховання у середній школі.
4. Дослідити рівень обізнаності майбутніх учителів фізичної культури щодо реалізації ідей Нової української школи.

Об'єкт дослідження: процес фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти в умовах освітньої реформи.

Предмет дослідження: особливості трансформації змісту та організації фізичного виховання відповідно до вимог і концептуальних засад Нової української школи.

Методи дослідження: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, анкетування, аналіз ресурсів мережі Інтернет, узагальнення методи математичної статистики.

Практичне значення отриманих результатів. Результати нашого дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури та викладачами під час удосконалення уроків і підготовки майбутніх педагогів відповідно до вимог НУШ. Також результати можуть стати основою для проведення тренінгів, методичних семінарів і подальших досліджень у цій сфері.

Апробація. Основні результати дослідження викладено під час роботи IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та туристично-краєзнавчої і фізкультурно-оздоровчої роботи» (м. Глухів, 27 листопада 2025 року); VIII Регіональної науково-практичної студентської конференції «Фізична культура, спорт та здоров'я людини» (12 грудня 2025 року, Луцьк).

Структура та обсяг роботи. Робота включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Обсяг наукового дослідження представлено на 53 сторінках тексту.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

1.1. Організація процесу фізичного виховання в концепції Нової української школи

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні питання фізичного виховання набуває особливої актуальності, адже воно поєднує низку викликів і водночас демонструє певні позитивні тенденції. Однією з найважливіших проблем, що привертає увагу науковців та практиків, є зниження рівня рухової активності серед здобувачів освіти. Незважаючи на те, що останніми роками спостерігається певне покращення ситуації завдяки державним ініціативам і програмам, залишається низка труднощів – недостатня кількість навчальних годин, відведених на фізичну культуру, нестача сучасного обладнання та кваліфікованих учителів, що відповідають вимогам сучасної школи [33].

Реформа «Нова українська школа» (НУШ) ініційована Міністерством освіти і науки України (МОН), а саме у 2016 році було запропоновано для обговорення документ «Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи», який затверджено Колегією Міністерства освіти і науки 27 листопада 2016 року. У ньому визначено, що метою реформи є покращення якості загальної середньої освіти з урахуванням досвіду провідних країн світу; удосконалення української системи шкільної освіти щодо осучаснення, доступності, інклюзивності та спроможності підготувати учнів до викликів 21-го століття [21].

14 грудня 2016 року розпорядженням № 988-р. Кабінету Міністрів України схвалено нормативний державний документ «Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова

українська школа» на період до 2029 року», що включає основні положення та строки реалізації Концепції протягом 2017 – 2029 років [21].

Визначені основні положення Концептуальних засад реформування середньої освіти – формула нової української школи, яка складається з дев'яти ключових компонентів:

1. Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.
2. Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.
3. Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
4. Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.
5. Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.
6. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
7. Нова структура школи, яка дає змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.
8. Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.
9. Сучасне освітнє середовище, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні навчального закладу [21].

На першому етапі (2018–2019 рр.) реалізації Концепції «Нова українська школа» були розроблені, затверджені та запроваджені такі основні державні документи: новий Закон України «Про освіту» (05 вересня 2017 року № 2145- VIII), новий Закон України «Про повну загальну середню освіту» (16 січня 2020 року № 463-IX), новий Державний стандарт початкової освіти з урахуванням компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості (постанова Кабінету Міністрів України від 21

лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) [21].

На другому етапі (2019–2022 рр.) реалізації Концепції «Нова українська школа» розроблений, затверджений та запроваджений новий Державний стандарт базової середньої освіти з урахуванням компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості (постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898) [21].

На третьому етапі (2023–2029 рр.) реалізації Концепції розроблений, затверджений Державний стандарт профільної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851) [21].

Концепція Нової української школи визначає основні напрями фізкультурної освіти та встановлює вимоги до досягнення результативності навчання учнів у галузі фізичної культури [25]. У Державному стандарті базової середньої освіти метою освітньої галузі «Фізична культура» визначено гармонійний фізичний розвиток особистості учня та учениці, підвищення функціональних можливостей організму, удосконалення життєво необхідних рухових умінь і навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом [21].

Проте багато закладів освіти стикаються з відсутністю належного матеріально-технічного забезпечення та спортивного інвентарю, що ускладнює впровадження методик із навчальних ліній початкової школи, а також інваріативних і варіативних модулів основної школи згідно з чинною програмою «Фізична культура». Крім того, ресурси, передбачені для удосконалення процесу фізичного виховання, не завжди достатні для якісної модернізації навчальних програм і організації масових фізкультурно-оздоровчих заходів. Окремою проблемою є те, що частина учнів виявляє низьку зацікавленість у фізичній культурі через відсутність внутрішньої мотивації [33].

Попри ці труднощі, деякі школи й освітні громади демонструють помітний прогрес у реалізації нових підходів до організації процесу фізичного виховання відповідно до концепції Нової української школи. Такі заклади активно впроваджують інноваційні методики, сучасні освітні програми, а також використовують новітнє обладнання, що сприяє підвищенню активності та зацікавленості учнів. Станом на 2024 рік в Україні діє 149 пілотних шкіл, які повністю працюють за принципами НУШ [6–8; 18]. Вони є прикладом ефективного упровадження нових підходів до формування фізичної культури, демонструючи позитивну динаміку участі школярів у спортивних заходах і програмах, спрямованих на підвищення рівня їх фізичної підготовленості [33].

Поряд із цим варто враховувати психологічну складову процесу фізичного виховання. Необхідно створювати педагогічні умови, що сприяють розвитку інтересу до занять, формуванню позитивного ставлення до фізичної культури як до невід'ємної частини здорового способу життя. Під час занять важливо орієнтуватися не лише на формування рухових умінь і навичок, а й на гармонійний розвиток особистості, її емоційно-вольових і моральних якостей [33].

Усе це підкреслює потребу постійного вдосконалення системи фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти, модернізації програм і методів навчання, що сприятимуть підвищенню рівня здоров'я, фізичної активності та всебічного розвитку дітей і підлітків [33].

Розгорнутий аналіз сучасного стану фізичного виховання в українських школах засвідчує наявність низки системних проблем. Значна кількість закладів освіти має обмежений навчальний час, відведений на фізичну культуру, через перевантаження навчальних планів іншими предметами. Це суперечить вимогам державних стандартів початкової та базової середньої освіти і призводить до зменшення рухової активності школярів. Недостатня кількість занять та відсутність системної позаурочної роботи з фізичного

виховання негативно впливають на здоров'я учнів, знижують рівень розвитку рухових умінь і витривалості [33].

На думку В. Семененко та В. Теліус, проблематика організації фізичного виховання в межах концепції НУШ охоплює декілька ключових аспектів, які потребують наукового осмислення та практичного вирішення. Серед них – недостатній обсяг рухової активності учнів, зумовлений браком навчальних годин, що, у свою чергу, позначається на рівні фізичної підготовленості та загальному стані здоров'я дітей [33].

Ще однією серйозною перешкодою є нестача сучасного спортивного інвентарю та відповідної матеріально-технічної бази, що обмежує можливості школярів у розвитку рухових навичок і формуванні сталого інтересу до фізичної культури [33].

Одним із головних викликів реалізації концепції Нової української школи, як зазначають В. Семененко та В. Теліус, є нестача висококваліфікованих учителів фізичної культури, готових працювати за оновленими освітніми стандартами, а також спротив частини педагогічної спільноти новим підходам. Помітно, що деякі вчителі надають перевагу традиційним формам навчання, що ґрунтуються на усталених практиках минулих десятиліть. Така тенденція свідчить про наявність певного консерватизму й обережного ставлення до освітніх реформ, а подекуди – про недовіру до інноваційних методів навчання. У результаті процес модернізації шкільного фізичного виховання відбувається повільніше, ніж очікується, що ускладнює повноцінне впровадження ідей НУШ у навчальну практику [33].

Ще однією важливою проблемою залишається застарілість навчально-методичних матеріалів, програм і підручників з фізичної культури, що не повною мірою відповідають сучасним вимогам та підходам до розвитку рухової активності. Використання застарілих методик гальмує оновлення змісту освіти і знижує інтерес учнів до занять, оскільки вони не відображають новітніх тенденцій у спорті й педагогіці [33].

Додатковим чинником, який суттєво впливає на якість фізичного виховання, є зміни у стилі життя сучасного покоління дітей та підлітків. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, зростання кількості гаджетів і цифрових розваг призвели до переважання малорухливих форм дозвілля. Значна частина школярів проводить вільний час за комп'ютерами чи смартфонами, що неминуче позначається на їхньому фізичному розвитку, витривалості й координації рухів. Така тенденція підсилює актуальність завдань фізичного виховання, адже саме школа має компенсувати дефіцит рухової активності дітей [33].

Із 2020 року на реформу «Нова українська школа» впливали зовнішні чинники (COVID-19), які значно ускладнили її імплементацію. Наприклад, у початковій школі учнівство чимало часу провело на дистанційному навчанні, що, безумовно, сильно позначилося на результатах. Однак запровадження НУШ у базовій середній школі чекали ще складніші виклики: п'ятикласники / п'ятикласниці почали навчатися за новим Державним стандартом базової середньої освіти через шість місяців після початку повномасштабної війни. У 2023 році пілотні класи Нової української школи перейшли на другий цикл базової освіти – з адаптаційного (5–6 класи) до базового предметного навчання (7–9 класи) [2].

Із початком повномасштабного вторгнення росії 24 лютого 2022 року освітня система України опинилася в умовах глибокої кризи. Війна змінила формат навчання, пріоритети, ресурси, психологічний клімат і, навіть, саму роль закладу освіти в суспільстві. Попри складнощі, українська школа продовжила функціонувати, демонструючи приклади стійкості, гнучкості та жертвовності. Ключовими викликами стали:

- 1) фізична небезпека та знищення інфраструктури: сотні закладів загальної середньої освіти зруйновано або пошкоджено внаслідок обстрілів, окупації, бомбардувань; значна кількість учнів та педагогів була змушена евакуюватися, переїхати, подекуди – по кілька разів; у багатьох регіонах школи функціонують в укриттях, бомбосховищах, із перервами на повітряні

тривоги; брак базових умов для навчання: світло, інтернет, опалення – досі актуальна проблема;

2) масовий перехід на дистанційне та змішане навчання: технічна нерівність (не всі учні мають пристрої чи стабільний інтернет); цифрове вигорання педагогів і здобувачів освіти, обмежений контакт «учень–учитель», втрата мотивації; водночас зросла інноваційність педагогів: вони використовують Google Classroom, Zoom, Moodle, Telegram, відеоуроки, інтерактивні вправи;

3) психологічні наслідки війни: учні пережили стрес, втрату близьких, переїзди, розставання з друзями, що значно вплинуло на їхню поведінку, мотивацію та емоційний стан; вчителі – також постраждала група: вони часто працюють у стресі, без належної психологічної підтримки; важливим стало впровадження елементів соціально-емоційного навчання (SEL) та психоемоційної підтримки;

4) вимушене переміщення та освітня нерівність (близько 7 млн українців (за оцінками 2023 року) стали внутрішньо переміщеними особами, сотні тисяч дітей – перейшли до шкіл за кордоном) створили: нерівномірне навантаження на школи в безпечних регіонах; відтік учнів і педагогів із прифронтових територій; розрив освітніх траєкторій: дитина може змінити кілька закладів освіти за рік;

5) зміна ролі школи в суспільстві, яка стала центром стабільності, «островом нормальності» в хаотичному світі, місцем укриття; почала виконувати гуманітарну функцію (харчування, підтримка), організовувати волонтерську діяльність;

6) зміна змісту навчання та акцентів (програми були адаптовані до дистанційного формату: спрощено частину тем, посилено інтеграцію) на: патріотичне виховання; громадянську відповідальність; медіаграмотність та критичне мислення; національну ідентичність; підготовку нових підручників, які відображають історичну правду про агресію росії;

7) виклики для Нової української школи: цінності НУШ (дитиноцентризм, гуманізм, компетентності) залишаються актуальними, але потребують гнучкої реалізації; вчителям важко дотримуватися всіх ідеалів реформи в умовах перевантаження, обмежених ресурсів, постійної тривожності [2].

Попри зазначені труднощі, в освітній галузі поступово формується розуміння того, що система фізичного виховання потребує безперервного вдосконалення, гнучкості та адаптації до сучасних реалій. Це передбачає активний пошук і впровадження нових педагогічних ідей, методик та технологій, здатних зацікавити сучасне покоління школярів. Для досягнення цього необхідні спільні зусилля вчителів, батьків, керівників закладів освіти, органів управління та громадськості. Лише комплексна взаємодія всіх зацікавлених сторін може забезпечити ефективне оновлення фізичного виховання та сприяти всебічному розвитку дітей і підлітків [33].

У межах подолання наявних труднощів і трансформації системи фізичного виховання в умовах Нової української школи доцільно окреслити кілька перспективних напрямів удосконалення цього процесу:

1. Розроблення індивідуальних підходів до навчання. Необхідно враховувати особисті можливості, інтереси та потреби кожного учня, застосовувати диференційовані програми, адаптовані до стану здоров'я і рівня фізичної підготовленості дітей різних медичних груп.

2. Активне залучення родини. Варто розвивати партнерство між школою і батьками з метою підвищення рухової активності дітей у позаурочний час. Це може включати проведення сімейних спортивних свят, спільних занять фізичними вправами чи популяризацію здорового дозвілля [33].

3. Розвиток спортивної інфраструктури. Створення комфортних і безпечних умов для занять фізичною культурою є необхідною передумовою для формування культури рухової активності. Йдеться про облаштування

сучасних спортивних майданчиків, оновлення інвентарю та створення інклюзивних умов для учнів з особливими освітніми потребами.

4. Підвищення професійної майстерності вчителів. Необхідно забезпечити системне підвищення кваліфікації педагогів, зокрема шляхом навчання сучасним технологіям, інноваційним методикам та підходам до формування позитивної мотивації в учнів. Особливу увагу слід приділяти методам зменшення малорухливої поведінки школярів і впровадженню нових видів рухової активності [33].

5. Формування цілісної культури здоров'я. Важливо розвивати не лише фізичні якості, але й психологічні та соціальні аспекти здоров'я учнів. Фізична культура має сприйматися не лише як навчальний предмет, а як невід'ємна складова гармонійного розвитку особистості.

6. Раціональне використання інформаційних технологій. Ефективне застосування онлайн-ресурсів, відеоматеріалів і мобільних додатків може значно урізноманітнити уроки фізичної культури, зробити їх інтерактивними та привабливими для учнів [3; 33].

Реалізація зазначених напрямів є важливою умовою підвищення якості фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти. Такі підходи сприяють не лише поліпшенню фізичного стану дітей, а й формуванню активної життєвої позиції, позитивного ставлення до спорту та рухової діяльності [33].

Отже, організація фізичного виховання в межах Нової української школи спрямована на формування культури здоров'я, підвищення рухової активності та розвиток гармонійної особистості учня. Ефективність цього процесу залежить від оновлення змісту освіти, професійної підготовки педагогів і створення сприятливих умов для залучення дітей до фізичної культури та спорту.

1.2. Ключові компетентності НУШ і можливості їх формування у фізичному вихованні

Сучасне суспільство висуває до системи освіти нові вимоги, серед яких особливо важливим є формування особистостей, здатних приймати нестандартні рішення та ефективно взаємодіяти в умовах швидкоплинних змін. Активність, самостійність, креативність і здатність адаптуватися до нових ситуацій – ті риси, які сьогодні мають розвиватися в учнів, що зумовлює потребу в оновленні підходів до освітнього процесу [6–8]. Нинішні школярі потребують не лише якісних знань із навчальних дисциплін, а й сформованих різних типів компетентностей [13].

У концепції Нової української школи в основу покладено саме компетентнісний підхід, який поєднується з принципами дитиноцентризму, педагогіки партнерства, оновлення змісту освіти та створення сучасного освітнього середовища – безпечного, відкритого й сприятливого для розвитку дитини [6–8]. Важливими аспектами освітньої реформи є також використання інтегрованого підходу та міжпредметних зв'язків у навчанні [15].

Як підкреслює Н. Сороколіт, реформа української освіти дала потужний імпульс до підвищення самоосвітньої активності педагогів і стимулювала їхній творчий підхід у викладанні [34].

Відповідно до Закону України «Про освіту» (2017 р.), основною метою повної загальної середньої освіти визначено всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, здатної до життя в суспільстві, свідомої взаємодії з природою, прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готовності до самореалізації та відповідальності [29].

Реалізація цієї мети здійснюється через формування ключових компетентностей, серед яких: володіння державною мовою, уміння спілкуватися рідною та іноземними мовами, математична компетентність, компетентності у сфері природничих наук, техніки та технологій,

інноваційність, екологічна, інформаційно-комунікаційна, уміння вчитися впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна, підприємливість і фінансова грамотність [13; 23].

Згідно з листом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2016 № 1/9-446, у межах українсько-польського проєкту «Нова українська школа» було створено робочу групу для розроблення державного стандарту початкової освіти. До її складу увійшли доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор Н. Москаленко, а також доценти Н. Сороколіт і І. Турчик [30]. Ученими створено стандарт фізкультурної освітньої галузі НУШ і визначено компетентнісний потенціал предмета «Фізична культура». Крім того, ними запропоновано шляхи формування ключових компетентностей у процесі занять фізичною культурою [39].

Тому розглянемо зміст основних ключових компетентностей, закладених у стандарт освіти НУШ, та можливості їх формування засобами фізичного виховання:

Вільне володіння державною мовою передбачає здатність висловлювати власні думки, почуття та судження усно і письмово, аргументовано пояснювати факти, любити читання, розуміти красу українського слова та роль мови в ефективному спілкуванні й культурному самовираженні [29]. У фізичному вихованні ця компетентність розвивається під час використання спеціальної термінології на уроках, виконання команд, ведення комунікації в колективі, вирішення конфліктів у спортивних іграх, а також під час популяризації ідей спорту та здорового способу життя [10; 19].

На думку Н. Москаленко, Н. Сороколіт та І. Турчик, учні повинні усвідомлювати значення фізичної культури для гармонійного розвитку та збереження національних традицій у спорті. Формування цього розуміння може здійснюватися через ознайомлення з історією українського спортивного руху та спортивною термінологією [19].

Компетентність у спілкуванні рідною та іноземними мовами полягає у вмінні використовувати мову в різних ситуаціях, розуміти іншомовні

висловлювання, вести діалог і засвоювати міжкультурні норми комунікації [29]. У фізичному вихованні ця компетентність може формуватися під час обговорення спортивних тем, опису власних досягнень, участі у проєктах з міжнародними партнерами, пошуку іноземних джерел про спортивні інновації, а також під час використання спортивної термінології в рідній та іноземних мовах [10; 19].

Математична компетентність передбачає здатність застосовувати математичні знання для аналізу й моделювання процесів навколишнього світу [29]. На уроках фізичної культури це можна реалізувати через розв'язання практичних завдань: обчислення швидкості, часу, відстані, підрахунок результатів змагань, аналіз частоти серцевих скорочень або вимірювання дистанцій. У молодших класах – через естафети з математичними елементами, у старших – через контроль власного фізичного стану. Учитель має формувати в учнів розуміння важливості математичних розрахунків у спортивній діяльності [19].

Компетентності у галузі природничих наук, техніки та технологій спрямовані на розвиток пізнавальної активності, дослідницьких умінь, уміння формулювати припущення і робити висновки. Формування таких компетентностей у фізичному вихованні можливе під час занять на відкритому повітрі, туристичних походів, використання природних чинників для зміцнення здоров'я, ознайомлення з інноваційними технологіями у спорті [13; 19].

Як зазначає Н. Москаленко, важливо виховувати в учнів екологічну свідомість і розуміння гармонійного співіснування людини з природою. Це досягається через заняття на свіжому повітрі, фізичні вправи в природному середовищі, туристичні подорожі та засоби загартовування [19].

Екологічна компетентність пов'язана з усвідомленням основ екологічно безпечного природокористування, розумінням значення збереження навколишнього середовища та необхідності ощадливого використання природних ресурсів. Згідно із Законом України «Про освіту»,

екологічна грамотність є самостійною складовою ключових компетентностей сучасного учня [29]. Як зазначають Н. Москаленко та її колеги, формування цієї компетентності у фізичному вихованні передбачає навчання дітей правильно діяти в природних умовах, розрізняти біотичні й абіотичні небезпеки, дотримуватися правил безпеки під час занять і змагань, дбати про особисту гігієну та екологічність спорядження [13; 19]. Практичне втілення цієї компетентності може відбуватися під час уроків туризму, занять на природі, еколого-спортивних ігор і тренувань на відкритому повітрі. Саме так учні засвоюють, що фізична культура є не лише шляхом до зміцнення здоров'я, а й формою екологічно свідомої поведінки.

Ключова компетентність «Інноваційність» передбачає відкритість до нових ідей, здатність ініціювати зміни у найближчому середовищі (клас, школа, громада), готовність експериментувати та впроваджувати інновації у власній діяльності [29]. У контексті фізичного виховання це означає вміння використовувати сучасні оздоровчі технології, мобільні додатки, цифрові ресурси для покращення фізичного стану, планування власного рухового режиму та моніторингу результатів. Формування інноваційності також може реалізовуватись через участь школярів у створенні власних фітнес-програм, організації спортивних челенджів або розробці проєктів щодо популяризації активного способу життя. Таким чином, учні вчать не лише засвоювати нові знання, а й творчо застосовувати їх у практиці, розвиваючи вміння приймати рішення та шукати оригінальні шляхи для досягнення мети [13; 19].

Інформаційно-комунікаційна компетентність полягає у володінні навичками безпечного, етичного та ефективного використання цифрових технологій у навчальній і повсякденній діяльності [29]. У сфері фізичного виховання вона формується через використання мобільних застосунків для моніторингу рухової активності, перегляд навчальних відео з техніки виконання вправ, створення мультимедійних презентацій про спортивні досягнення, а також пошук і критичний аналіз інформації про здоровий

спосіб життя. При цьому надзвичайно важливо, щоб школярі усвідомлювали вплив цифрових пристроїв на фізичне та психічне здоров'я, розуміли переваги й ризики надмірного користування ними, уникали комп'ютерної залежності. Як підкреслюють Н. Москаленко та співавтори, ефективними засобами розвитку ІКТ-компетентності є інтерактивні платформи, онлайн-курси, навчальні відео й симуляційні програми, що сприяють самостійному вдосконаленню рухових навичок [13; 19].

Компетентність «Навчання впродовж життя» означає здатність організовувати власний освітній процес, постійно здобувати нові знання та застосовувати їх у практичній діяльності [29]. У фізичному вихованні вона проявляється через уміння учнів самостійно ставити цілі щодо фізичного розвитку, добирати вправи, планувати тренування, аналізувати результати власної діяльності. Важливим є формування внутрішньої мотивації до фізичного самовдосконалення, готовності долати труднощі й постійно вдосконалювати рухові вміння. Учитель має допомагати школярам усвідомлювати цінність безперервного розвитку, навчати шукати, аналізувати та критично оцінювати інформацію у сфері спорту й оздоровлення. Це сприяє вихованню активної, відповідальної особистості, орієнтованої на здоровий спосіб життя і саморозвиток [13; 19].

Громадянські та соціальні компетентності, які пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, передбачають уміння співпрацювати з іншими, діяти в команді, дотримуватись норм етичної поведінки та правил чесної гри [29]. У процесі фізичного виховання ці компетентності формуються під час групових занять, змагань і командних ігор, де учні навчаються взаємоповазі, підтримці, толерантності та відповідальності за спільний результат. Особливу увагу слід приділяти розвитку почуття справедливості, дотриманню принципів «Fair Play» – поваги до суперника, вміння гідно приймати поразку й цінувати перемогу. У такому форматі фізичне виховання

стає не лише засобом фізичного розвитку, а й важливим чинником громадянського становлення учнів [13; 19].

Культурна компетентність полягає у здатності особистості сприймати та створювати культурні цінності, розвивати естетичні почуття та творчий потенціал [29]. У фізичному вихованні ця компетентність виявляється через оволодіння культурою рухів, розвиток почуття ритму, пластичності, дотримання етичних норм поведінки під час занять. Вона може формуватися також через участь у спортивно-хореографічних виступах, показових виступах або спортивних фестивалях, які сприяють поєднанню фізичної активності з художнім самовираженням. Таким чином, фізична культура виступає не лише як засіб зміцнення здоров'я, а й як форма культурного самовираження, що виховує гармонійну й духовно розвинену особистість [13; 19].

Підприємливість і фінансова грамотність – ще одна ключова компетентність, спрямована на формування ініціативності, уміння приймати рішення, відповідально організовувати власну діяльність і брати на себе відповідальність за результати [29]. У фізичному вихованні вона може розвиватися через планування спортивних заходів, організацію турнірів, участь у проєктах, спрямованих на популяризацію спорту. Підприємливість у цьому контексті передбачає не лише здатність ефективно реалізовувати свої ідеї, а й розвиток лідерських якостей, самодисципліни, уміння працювати в команді, аналізувати власні дії та робити висновки. Такі навички допомагають учням усвідомлювати взаємозв'язок між особистою ініціативою, командною роботою та успіхом, що формує підґрунтя для подальшої життєвої й професійної самореалізації [13; 19].

Отже, компетентісно орієнтований підхід, закладений у Концепції Нової української школи, забезпечує системне формування гармонійно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення, творчості, ефективної комунікації та саморозвитку. Реалізація цього підходу у фізичному вихованні відкриває широкі можливості для поєднання

навчальних, виховних і оздоровчих цілей, створюючи умови для розвитку ключових компетентностей, необхідних сучасному громадянину в умовах постійних суспільних змін.

1.3. Впровадження типових та модельних навчальних програм з фізичної культури в освітній процес закладів загальної середньої освіти

Сучасний етап розвитку шкільної освіти в Україні позначений активною фазою реформування: ключовим інструментом змін є освітня реформа «Нова українська школа» (НУШ), що поетапно впроваджується у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) з вересня 2018 року (1–4 класи) і з 2022 року – у 5-х класах. Згідно з концепцією НУШ, в освітній процес ЗЗСО закладається низка нововведень: орієнтація на компетентнісний і діяльнісний підходи; реалізація ключових компетентностей і наскрізних умінь через кожен навчальний предмет або інтегрований курс; утвердження принципів педагогіки партнерства та дитиноцентризму; розширення автономії закладів освіти тощо. Зазначені підходи безпосередньо торкнулися й освітньої галузі «Фізична культура», що знайшло відображення у нормативному та програмному забезпеченні [4].

Серед державних документів, які визначають стратегічні орієнтири та створюють сприятливі умови для розвитку галузі «Фізична культура», затверджено такі: Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у НУШ [20], Концепція розвитку щоденного спорту в закладах освіти [14], Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки учнівської молоді на період до 2025 року [32], а також державні стандарти [9] і модельні програми [1; 24].

Для забезпечення досягнення учнями обов'язкових результатів, визначених Державним стандартом початкової освіти, укладено Типові освітні програми як державні документи, що окреслюють рекомендовані підходи до планування та організації єдиного комплексу освітніх

компонентів у закладі початкової освіти. Наразі чинними є типові програми, підготовлені двома авторськими колективами під керівництвом О. Савченко та Р. Шияна для 1–2 класів [41; 42] та 3–4 класів [43; 44].

Типові програми для 1–2 і 3–4 класів визначають мету початкової освіти як всебічний розвиток дитини, розкриття її здібностей, талантів, компетентностей і наскрізних умінь з урахуванням вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей, формування ціннісних орієнтацій; виховання самостійності, творчості й допитливості, що забезпечує готовність до життя в демократичному та інформаційному суспільстві і продовження навчання в основній школі [39; 41–44].

Досягнення окресленої мети у типових програмах авторського колективу під керівництвом Р. Шияна (для 1–2 та 3–4 класів) конкретизовано через систему завдань фізкультурної освітньої галузі в початковій школі. Серед них – завдання виразного валеологічного спрямування:

- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування базових уявлень про фізичну культуру, її значення для людини, її здоров'я та добробуту;
- виховання основ здорового способу життя й створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану [41; 44].

Валеологічні знання інтегруються до двох змістових ліній навчальної програми з предмета «Фізична культура». Так, у змістовій лінії «Базова рухова активність» для 1–2 класів передбачені теми валеологічного змісту – «Значення ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурної хвилинки». Для 3–4 класів у межах цієї ж лінії теоретичні теми явно не виділено [41; 44].

Водночас провідним каналом формування здоров'язбережувальних орієнтацій у програмі з «Фізичної культури» визначено змістову лінію «Піклування про стан здоров'я та безпеку». Учні 1–2 класів мають опанувати теми: «Поняття про фізичну культуру як сукупність фізичних вправ, спрямованих на зміцнення здоров'я», «Фізичні вправи для формування постави, профілактики плоскостопості та відновлення організму», «Ознаки

втоми під час фізичних навантажень і засоби її уникнення», «Загартування як засіб зміцнення здоров'я і покращення фізичного розвитку». Для 3–4 класів рекомендовано: «Самоконтроль за показниками частоти серцевих скорочень», «Позитивні та негативні чинники, що впливають на стан здоров'я», «Санітарно-гігієнічні вимоги до проведення занять і спортивного одягу» [41; 44].

У типових програмах під керівництвом О. Савченко (для 1–2 та 3–4 класів) досягнення мети також пов'язано з такими завданнями:

- формування в молодших школярів уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками, що позитивно/негативно впливають на здоров'я та фізичний розвиток;

- розвиток здатності творчо застосовувати здобутий досвід з фізичної культури, використовувати природні чинники для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення [42; 43].

На відміну від програм, укладених під керівництвом Р. Шияна, варіант О. Савченко має помітно стриманіший теоретичний валеологічний компонент і включає дві змістові лінії: «Рухова діяльність» і «Ігрова та змагальна діяльність». У межах «Рухової діяльності» для 1–2 класів передбачено теми: «Фізична культура як сукупність різноманітних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я»; «Фізичні вправи – засіб формування правильної постави». Для 3–4 класів – «Вплив позитивних та негативних чинників на стан здоров'я», «Оцінка фізичного стану за ЧСС, диханням і самопочуттям у процесі занять», «Фізичні вправи для формування постави й профілактики плоскостопості» [41–44].

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність» передбачає засвоєння у 1–2 класах теми «Правила безпечної поведінки в процесі рухової та змагальної діяльності»; у 3–4 класах – «Вплив позитивних і негативних чинників на стан здоров'я», «Оцінка фізичного стану за ЧСС, диханням і самопочуттям під час занять фізичною культурою» [41–44].

Відповідно до стандарту НУШ, модельна навчальна програма – це документ, що окреслює орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності здобувачів освіти і рекомендований до використання в освітньому процесі у визначеному законодавством порядку [20; 28].

Розробники стандарту НУШ [41; 44] визначають низку вимог до укладання модельних навчальних програм для кожного предмета/інтегрованого курсу. Серед провідних вимог: узгодженість зі стандартом базової загальної середньої освіти; відповідність структурі модельної програми встановленим нормам; цілісність авторського бачення предмета/курсу; дотримання принципів науковості, системності, логічності та послідовності; забезпечення наступності між початковою й базовою середньою освітою; відповідність віковим особливостям учнів; лаконічність і доступність викладу; реалізація ціннісного та українознавчого компонентів; запобігання будь-яким проявам дискримінації [41; 44].

Модельна навчальна програма з фізичної культури [24] містить пояснювальну записку з окресленням мети, ціннісних орієнтирів, завдань і принципів фізичного виховання, а також – пріоритетів змісту і структурних елементів програми [24]. Окремо акцентовано особливості реалізації програми й організації освітнього процесу з предмета «Фізична культура» у 5–6 класах (адаптаційний цикл), вимоги до сучасного уроку, засади фізкультурно-оздоровчої роботи та підходи до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти [24].

Модельні програми з фізичної культури побудовано за принципом варіативності і модульної організації: інваріантна та варіативна складові. Інваріантна частина зосереджується на засвоєнні теоретико-методичних знань і розвитку загальної фізичної підготовленості, підвищенні функціональних можливостей організму та гармонійному фізичному розвитку дитини. Варіативна частина представлена понад 60 видами фізкультурно-спортивної діяльності. Кожен варіативний модуль містить

засоби, що забезпечують наскрізне підвищення функціональних можливостей і гармонійний розвиток упродовж його вивчення [1; 24]. Тобто варіативні модулі структурують зміст фізичної культури і не є окремими «закритими» темами.

Наповнення варіативної складової ЗЗСО добирає самостійно з переліку модулів модельної програми. У 5–6 класах учні мають опанувати 12–16 варіативних модулів, у 7–9 класах – 9–12. Послідовне вивчення одного модуля замінено одночасним опануванням 3–5 модулів на кожному уроці. На думку А. Вітченко, О. Воєділова, Л. Лисенко, такий підхід суперечить теорії навчання рухових дій і водночас обмежує вчителя фізичної культури у виборі класичних методичних форм організації роботи на уроці [5].

Дослідження Н. Сороколіт [36; 47] засвідчують, що чинна модельна програма є логічним продовженням попередньої, укладеної всеукраїнською робочою групою під керівництвом Т. Круцевич [11], оскільки також містить інваріантну та варіативну частини. Інваріант охоплює теоретико-методичні знання і загальну фізичну підготовку, а варіативні модулі визначають зміст основної частини уроку. У програмі наведено перелік модулів, затверджених профільним міністерством: нині схвалено понад 60 варіативних модулів для урочної форми занять. Варто зауважити, що підхід до розширення переліку модулів уперше було задекларовано саме у програмі Т. Круцевич: «...практично кожен вид спорту може бути представлений у вигляді варіативного модуля» [11].

До таких модулів належать, зокрема: «Аеробіка», «Акробатичний рок-н-рол», «Алтимат фризі», «Американський футбол», «Бадмінтон», «Баскетбол 3х3», «Баскетбол», «Бейсбол», «Бойовий хортинг», «Велоспорт», «Військово-спортивні ігри», «Волейбол», «Вудбол», «Гандбол», «Гімнастика», «Городки», «Дартс», «Дзюдо», «Дитяча легка атлетика», «Дитячий (настільний) більярд», «Доджбол (вибивний)», «Корфбол», «Лакрос», «Лижна підготовка», «Настільний теніс», «Падел», «Панна (вуличний футбол)», «Петанк», «Піклбол», «Плавання», «Пляжний бадмінтон

(airschatl)», «Пляжний бейсбол (гилка)», «Пляжний волейбол», «Рінго», «Регбі-5», «Рукопашний бій», «Рухливі ігри», «Рятувальне багатоборство (Школа безпеки)», «Самбо», «Скандинавська ходьба», «Сквош», «Слалом (роликові ковзани)», «Сумо», «Теніс», «Туризм», «Ушу», «Фістбол», «Фітнес-йога», «Фехтування», «Флорбол», «Футбол», «Футзал», «Хокей на траві», «Хортинг», «Хортинг-фехтування», «Чирлідінг», «Шахи», «Шашки», «Шорт-гольф», «Cool Games» [24].

У підсумку можна ствердити, що чинна модельна програма справді спирається на попередню, зберігаючи схожі підходи до структуризації змісту. Водночас окреслено й відмінності: внутрішньоурочна інтеграція (поєднання засобів 3–4 варіативних модулів в одному уроці), відсутність орієнтовних рівневих показників фізичної підготовленості та відповідних нормативів, неподаний типаж необхідного інвентарю та обладнання для кожного модуля, збільшення загальної кількості модулів до 60 та опанування 12–16 модулів протягом року [11; 24].

Структура змісту, як і раніше, подана в табличному форматі, однак логіка граф зазнала оновлення. У першій графі модельної програми фіксуються обов'язкові очікувані результати стандарту НУШ (чого не містила програма Т. Круцевич) [11]; у другій – конкретизується зміст кожного варіативного модуля; у третій – види навчальної діяльності учнів. Звертає на себе увагу поява для фізичної культури нетрадиційних форм активностей: бесіди, дискусії, проєкти, квести, флешмоби, челенджі, яких не було у попередній програмі [24]. Додатково до змісту внесено позаурочні ініціативи – «Ліга активних учнів та учениць здорової України» [24] і «Активні парки – локації здорової України» [26].

Суттєвим доповненням до попередньої програми стали критерії добору варіативних модулів: якщо раніше зважали на наявний інвентар та обладнання, традиції закладу, кадрові ресурси та запити учнів, то в модельній програмі додано також гендерний аспект і сезонність реалізації модулів [33].

Крім того, програма Т. Круцевич [11] охоплювала весь період навчання в 5–9 і 10–11 класах, тоді як модельна програма для середньої школи поділена відповідно до вимог стандарту НУШ на два періоди: 5–6 класи (адаптаційний цикл) і 7–9 класи (період предметного навчання).

Отже, нинішній етап розвитку шкільної освіти в Україні визначається масштабним упровадженням реформи НУШ, що спирається на компетентнісний підхід, педагогіку партнерства та дитиноцентризм. Це в повній мірі стосується й галузі фізичної культури, де оновлені програми орієнтовані на розвиток валеологічних знань, варіативність змісту й формування здорового способу життя. Водночас практична реалізація, зокрема у частині варіативних модулів, висуває низку викликів, які потребують подальшого наукового осмислення та адаптації методики до реальних умов шкільного навчання.

Висновки до розділу 1

Аналіз організації фізичного виховання в умовах НУШ показав, що реформа задає правильні орієнтири (компетентнісний підхід, дитиноцентризм, розвиток культури здоров'я), але на практиці школи часто стикаються з браком годин, інвентарю, сучасних методичних матеріалів і підготовлених кадрів. На ситуацію додатково вплинули пандемія COVID-19 та повномасштабна війна, що зменшили рухову активність учнів і ускладнили проведення очних занять. Тому ефективна організація фізичного виховання сьогодні потребує не лише виконання державних документів, а й гнучкого підходу з боку вчителів, підтримки адміністрацій та поліпшення матеріально-технічної бази шкіл.

Узагальнюючи опрацьовані джерела, можна зробити висновок, що уроки фізичної культури в НУШ дають реальну можливість формувати більшість ключових компетентностей, а не тільки розвивати фізичні якості учнів. Саме на цьому предметі можна поєднувати мовленнєвий розвиток, елементи

математики, природничі знання, екологічну культуру, ІКТ-компетентність, уміння працювати в команді, лідерство і відповідальність. За умови продуманого планування занять фізична культура перетворюється на важливий інструмент не лише зміцнення здоров'я, а й виховання активної, самостійної та соціально зрілої особистості, що відповідає вимогам Концепції НУШ.

Підсумовуючи аналіз типових і модельних програм з фізичної культури, можна сказати, що вони загалом підтримують ідеї НУШ: орієнтуються на компетентності, здоровий спосіб життя та варіативність змісту через систему модулів. Разом з тим, вимоги цих програм не завжди співпадають із реальними можливостями шкіл: не всюди є потрібний інвентар, час і умови для опрацювання 3–5 модулів одночасно, бракує чітких орієнтирів щодо нормативів і методики. Тому успішне впровадження типових і модельних програм потребує додаткової методичної підтримки вчителів, доопрацювання окремих положень і більшої уваги до реальних умов закладів загальної середньої освіти.

РОЗДІЛ II

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Для розв'язання завдань нашої курсової роботи були використані такі методи дослідження:

- теоретичний аналіз науково-методичної літератури,
- анкетування,
- методи математичної статистики.

Теоретичний аналіз наукової та науково-методичної літератури дав змогу не лише окреслити загальний науковий контекст проблеми, але й підтвердити її актуальність у сучасних умовах модернізації освіти. Опрацювання джерел дозволило чітко визначити мету та завдання нашого дослідження, уточнити його об'єкт і предмет, а також простежити еволюцію організації фізичного виховання в умовах Нової української школи. Крім того, аналіз літератури дав можливість систематизувати напрацювання провідних учених, співвіднести їхні концептуальні підходи та виявити ті аспекти, які потребують подальшого наукового осмислення. Таким чином, теоретичний аналіз став методологічною основою для побудови подальших етапів дослідження.

Також було проведено анкетування (від фр. *enquete*) – метод отримання інформації шляхом письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих запитань попередньо підготовлених бланків – анкет. Анкетування належить до групи методів, яка в соціології, педагогіці і психології має назву «опитування». У цю групу, крім анкетування, ще входять інтерв'ю і бесіда [39].

Анкетування – використовувалося як емпіричний метод збору даних шляхом опитування респондентів за допомогою спеціально розробленої анкети. Метою анкетування було виявлення думок, ставлення, рівня

обізнаності або поведінкових установок учасників щодо ключових аспектів досліджуваної теми. Отримані результати дали змогу зробити узагальнення та виявити певні тенденції в межах вибірки.

Досить важливим доповненням до проведеного теоретичного дослідження стало анкетування в онлайн-формі на базі програмного забезпечення Google Forms трьох різних груп респондентів: учителів фізичної культури, які працюють у початковій школі (додаток А), педагогів, що викладають у 5–7 класах (додаток Б), а також студентів спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)» (додаток В). Така структура опитування дала змогу охопити повний спектр учасників освітнього процесу, які безпосередньо залучені до реалізації ідей Нової української школи або готуються до цього у своїй майбутній професійній діяльності.

Отримані відповіді дозволили зіставити погляди практиків різних ланок школи з позиціями майбутніх учителів, що суттєво підвищує достовірність та аналітичну глибину дослідження. Таким чином, багаторівневий підхід до опитування забезпечив комплексність аналізу та дозволив сформулювати об'єктивне уявлення про стан і перспективи трансформації фізичного виховання в сучасній українській школі.

Методи математичної статистики. Використання методів математико-статистичної обробки даних дає змогу отримати результати щодо проведеного анкетування, узагальнити думки вчителів та здобувачів вищої освіти щодо тенденцій у сприйнятті реформування фізичного виховання. Аналіз даних здійснювали за допомогою програмного забезпечення «Microsoft» – «Excel» для Windows 2010.

2.2. Організація дослідження

Організація дослідження була спрямована на всебічне вивчення особливостей трансформації фізичного виховання в освітньому процесі Нової української школи та оцінку готовності педагогів і здобувачів освіти

до впровадження оновлених підходів. З цією метою упродовж березня–травня 2025 року нами було проведено комплексне анкетування різних категорій респондентів, безпосередньо дотичних до реалізації фізичного виховання в умовах модернізації шкільної освіти.

Для визначення особливостей трансформації фізичного виховання в освітньому процесі НУШ нами було проведено анкетування 23 вчителів фізичної культури, які навчають у початкових класах, також ми опитали 21 педагога фізичної культури, які працюють з учнями 5-7 класів, де на сьогодні активно впроваджена програма НУШ. Наш експеримент проходив на базі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти. Також учасниками нашого експерименту були 34 студенти за спеціальністю Середня освіта (Фізична культура) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Загалом наше дослідження було організовано у три взаємопов'язані етапи:

1. Перший етап (вересень 2024 року – лютий 2025 року) – на цьому етапі здійснювався теоретико-методологічний аналіз наукової, нормативної та навчально-методичної літератури з проблеми фізичного виховання у Новій українській школі. Було визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; розроблено три варіанти анкет для різних груп респондентів (додатки А, Б, В).

2. Другий етап (березень – травень 2025 року) – на цьому етапі проводилося безпосереднє анкетування 23 учителів фізичної культури та 21 педагога, який безпосередньо проводить заняття з фізичної культури у 5–7 класах, а також 34 студентів спеціальності Середня освіта (Фізична культура). Було зібрано емпіричні дані щодо ставлення педагогів і студентів до фізичного виховання в умовах НУШ, їхньої обізнаності, труднощів та потреб.

3. Третій етап (червень – листопад 2025 року) – на цьому етапі здійснювалася систематизація, кількісний і якісний аналіз отриманих

результатів, побудова діаграм, узагальнення основних тенденцій, та розроблення висновків. Результати цього етапу стали основою для формування висновків третього розділу магістерської роботи.

РОЗДІЛ III

СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

3.1. Особливості сприйняття та реалізації реформи НУШ учителями фізичної культури у початковій школі

Оцінювання того, як учителі фізичної культури сприймають реформу Нової української школи та реалізують її вимоги в освітньому процесі, є важливим етапом аналізу стану й перспектив розвитку фізичного виховання в початковій школі. Тому вивчення їхніх поглядів, досвіду та оцінок дозволяє не лише окреслити сильні сторони реформи, а й виявити ті аспекти, які потребують корекції, додаткових ресурсів або методичної підтримки.

З метою з'ясування реального стану впровадження Концепції Нової української школи (НУШ) у сфері фізичного виховання початкової школи було проведено анкетування 23 учителів фізичної культури закладів загальної середньої освіти Волинської області. Опитування відбувалося на базі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти під час курсів підвищення кваліфікації вчителів.

Анкета, розроблена автором, містила десять запитань (додаток А), які допомогли виявити не лише ставлення педагогів до реформи, а й труднощі, з якими вони стикаються у практичній роботі, а також шляхи вдосконалення процесу фізичного виховання.

На запитання «Як Ви оцінюєте зміни у фізичному вихованні в межах НУШ?» більшість опитаних педагогів (60,87 %) висловили позитивне ставлення до оновлень, вважаючи, що нові стандарти роблять процес навчання більш гнучким та орієнтованим на учня. Разом з тим, 26,09 % респондентів залишилися нейтральними, що, на нашу думку, може бути пов'язано з поступовим характером змін, а 13,04 % висловили

незадоволення, пояснюючи це браком часу, ресурсів або підтримки з боку адміністрацій шкіл (рис. 3.1).

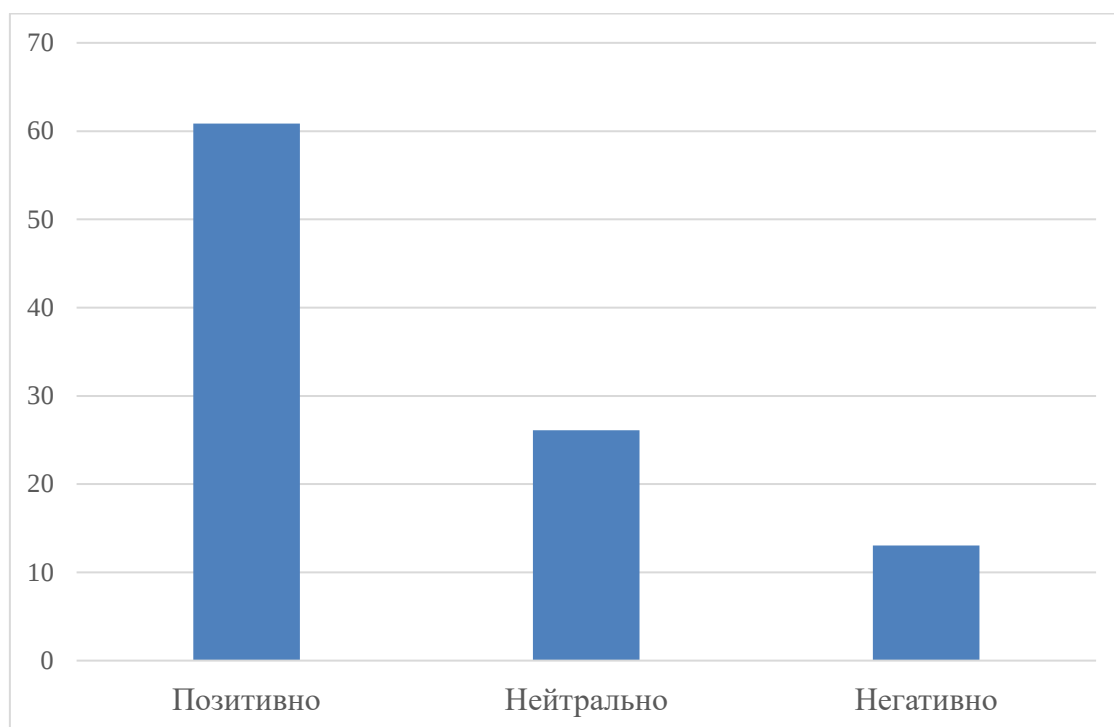

Рис. 3.1. Відповіді вчителів фізичної культури щодо ставлення до змін у фізичному вихованні в межах НУШ, %

Цікаво, що на запитання «Чи достатньо навчально-методичних матеріалів для впровадження оновлених підходів?» половина опитаних (47,83 %) відповіла, що таких матеріалів частково вистачає, 34,78 % – вважають забезпечення достатнім, тоді як 17,39 % зазначили нестачу. Як показує досвід учителів, навіть за наявності певних посібників, бракує саме сучасних методичних рекомендацій і прикладів практичної реалізації компетентнісного підходу (рис. 3.2).

Цінною для дослідження виявилася інформація про методи, які вчителі реально використовують у роботі з молодшими школярами. Усі педагоги відзначили, що провідним є ігровий підхід (100 %). Згідно з їхніми міркуваннями, саме він найбільш відповідає віковим особливостям учнів і дає можливість одночасно розвивати рухові навички, сприяти емоційному

включенню та підтримувати інтерес дітей. Часто використовуються також фізкультурні хвилинки – 60,53 %, інтерактивні технології (музичний супровід, відеоуроки) – 47,37 %, диференційований підхід – 39,47 %, використання нестандартного інвентарю – 26,32 %. Отже, переважає ігровий, що відповідає віковим особливостям молодших школярів і сприяє розвитку мотивації до рухової активності. Помітним є й застосування інтерактивних технологій – музичного супроводу, відеоуроків, мультимедійних вправ. Дехто з педагогів звертається до диференційованого підходу, адаптуючи завдання під рівень фізичної підготовки окремих груп учнів. Також частина вчителів експериментує з нестандартним спортивним інвентарем, що дозволяє зробити заняття цікавішими та більш варіативними.

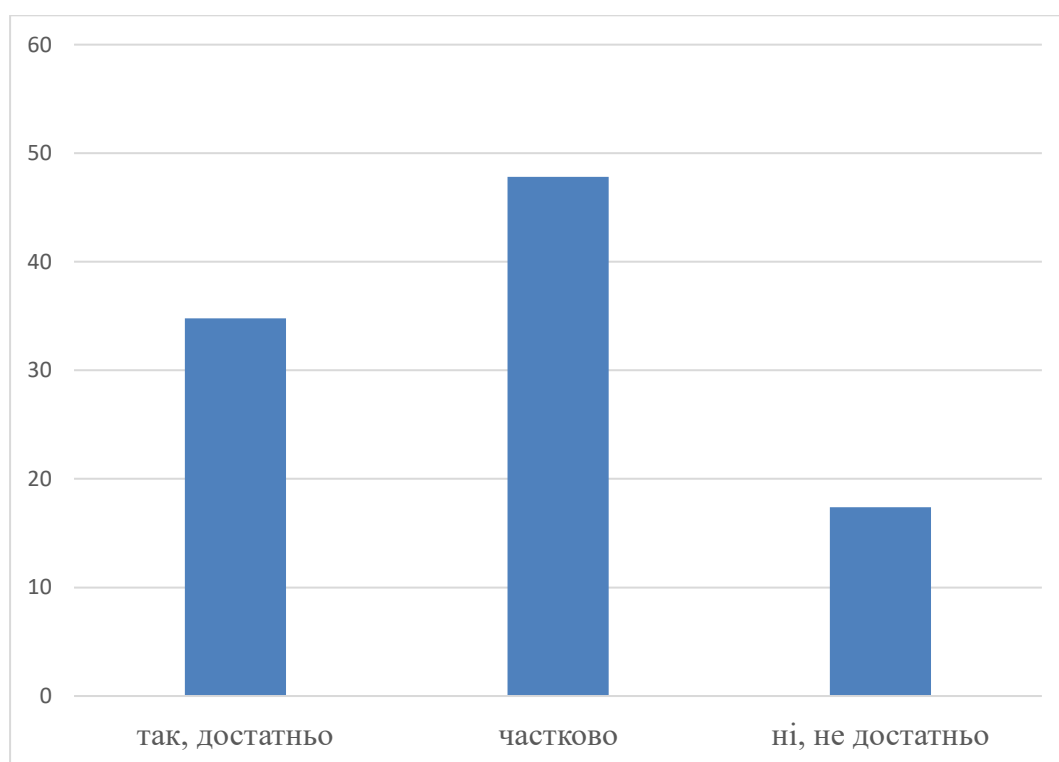

Рис. 3.2. Відповіді вчителів фізичної культури щодо забезпеченості навчально-методичними матеріалами, %

На запитання «Чи враховує реформа НУШ індивідуальні особливості фізичного розвитку учнів?» більшість (частково – 56,52 %) вказали, що індивідуальний підхід реалізується не повною мірою, ще 26,09 % відповіли,

що він повністю врахований, а 17,39 % – що майже не врахований. Отже, більшість учителів визнає позитивні зрушення, проте наголошує на потребі глибшої адаптації програм до можливостей конкретних дітей.

На нашу думку, одним із найважливіших аспектів є мотивація учнів. Аналіз відповідей на запитання «Як змінилася мотивація учнів до занять фізичною культурою після впровадження НУШ?» показав, що 56,53 % педагогів помітили зростання інтересу учнів, 30,43 % не відзначили істотних змін, а 13,04 % констатували зниження мотивації (рис. 3.3).

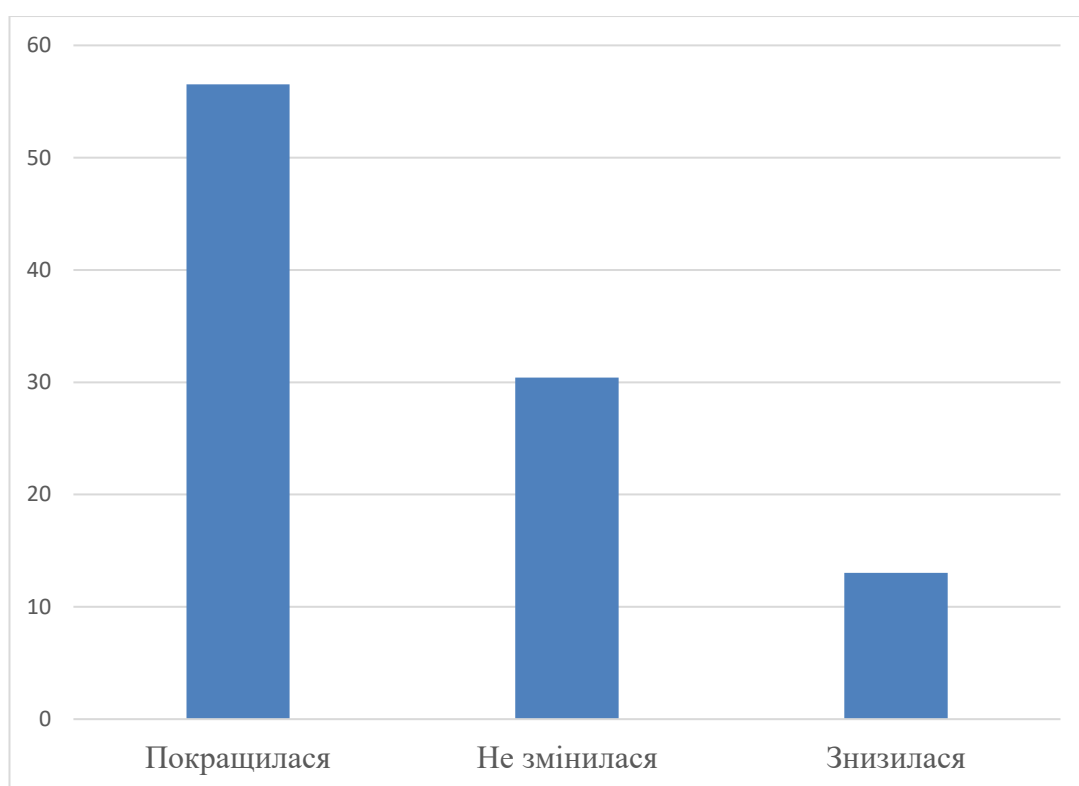

Рис. 3.3. Відповіді вчителів фізичної культури щодо змін мотивації учнів до занять фізичною культурою, %

Серед труднощів, які зазначили респонденти, найчастіше фігурувала проблема матеріально-технічної забезпеченості. Понад дві третини учителів (69,57 %) наголосили, що нестача інвентарю та обладнання серйозно ускладнює реалізацію варіативних модулів. Значна частка опитаних відзначила також брак методичних матеріалів та нечіткість окремих інструктивних рекомендацій. Частина педагогів звернула увагу на

перевантаження навчальних планів та недостатню підтримку з боку адміністрації.

На питання «Чи достатньо у Вашому закладі спортивного обладнання для проведення уроків за стандартами НУШ?» 47,83 % респондентів відповіли, що обладнання є частково достатнім, 30,43 % вважають, що його бракує, а лише 21,74 % підтвердили повну забезпеченість (рис. 3.4).

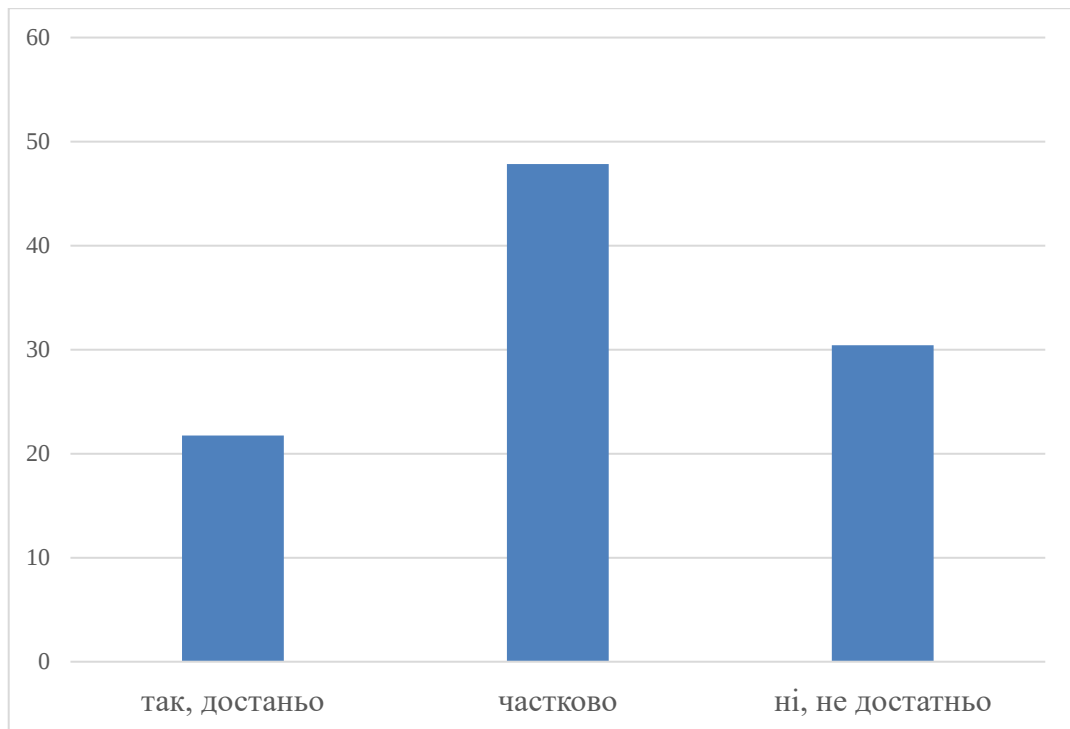

Рис. 3.4. Забезпеченість закладів освіти спортивним обладнанням та інвентарем, %

Відповідаючи на запитання «Які додаткові ресурси чи підтримку Ви хотіли б отримати?», учителі найчастіше зазначали:

- оновлення спортивного інвентарю (78,26 %);
- участь у тренінгах і семінарах (60,87 %);
- покращення інфраструктури (зали, майданчики) (56,52 %);
- методичну допомогу з боку МОН (30,43 %).

Частина педагогів додатково зазначила, що відчуває нестачу сучасних матеріалів для інтегрованих уроків та використання інноваційних форм

фізичної активності, які відповідають змісту оновленої програми. Сукупність цих відповідей свідчить про те, що реформа НУШ справді вимагає від педагогів нових компетентностей, але для їх формування необхідно забезпечити системну підтримку та інвестиції в освітнє середовище.

Щодо питання «Чи вважаєте ви, що підготовка вчителів фізичної культури до роботи у НУШ є достатньою?», 47,83 % респондентів визначили її як частково достатню, 30,43 % – достатню, а 21,74 % – недостатню (рис. 3.5). Це свідчить, що навіть прихильники реформи відчують потребу у підвищенні кваліфікації, особливо щодо нових методик, цифрових засобів і підходів до інклюзивного навчання.

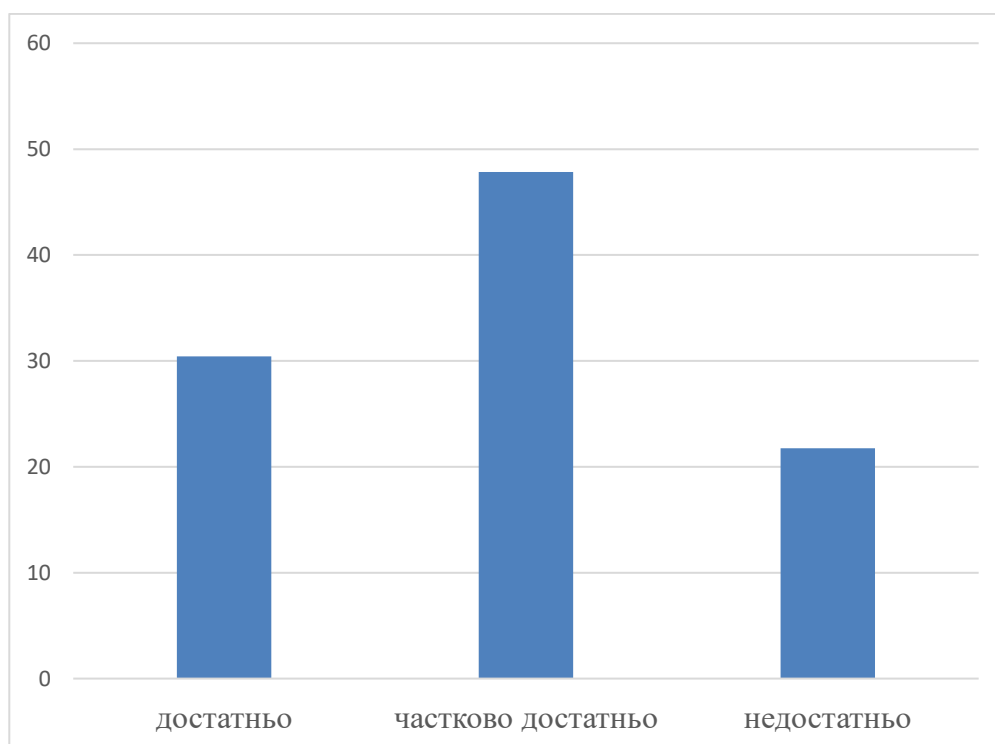

Рис. 3.5. Відповіді вчителів фізичної культури на питання «Чи вважаєте ви, що підготовка вчителів фізичної культури до роботи у НУШ є достатньою?», %

Отже, за результатами опитування учителів фізичної культури, більшість педагогів позитивно сприймають реформу Нової української школи та підтримують упровадження компетентнісного підходу у фізичному

вихованні. Водночас залишаються суттєві виклики, а саме: недостатня матеріальна база, обмежене методичне забезпечення та часткова готовність педагогів до нових вимог. Подолання цих проблем потребує посилення державної підтримки, удосконалення методичного забезпечення та розширення можливостей для професійного розвитку педагогів.

3.2. Аналіз відповідей педагогів щодо трансформації фізичного виховання у середній школі

Перехід від початкової до базової середньої школи в межах реалізації реформи Нової української школи супроводжується зміною підходів до організації фізичного виховання. Якщо у початкових класах головний акцент робився на формуванні позитивного ставлення до рухової активності, розвитку інтересу до фізичних вправ та ігрових форм, то у 5–8 класах на перший план виходять завдання формування стійкої мотивації до занять, розширення рухового досвіду та розвитку самостійності учнів у виборі видів фізичної діяльності. Саме цей перехідний період вважається критичним для збереження зацікавленості дітей у фізичній культурі, адже у середній школі зростають навчальні навантаження, змінюються соціальні орієнтири та знижується природна рухова активність. Тому аналіз впровадження реформи НУШ у 5–8 класах дає можливість не лише оцінити ефективність нових програм, а й визначити ключові труднощі, з якими стикаються вчителі у своїй практиці.

Сучасний етап реформування освіти в Україні передбачає не лише оновлення змісту навчання, а й переосмислення підходів до фізичного виховання школярів. Трансформація цієї освітньої галузі у 5–8 класах Нової української школи спрямована на створення гнучкої, сучасної та інклюзивної системи фізичної активності, орієнтованої на особистісний розвиток дитини. Основна увага приділяється впровадженню варіативних модулів, що дають змогу учням обирати види рухової діяльності відповідно до власних

інтересів, фізичних можливостей і стану здоров'я. Важливими акцентами стають також здоров'язбережувальні технології, розвиток мотивації до занять спортом, формування культури рухової активності та інтеграція принципів інклюзивної освіти.

Однак, попри очевидні переваги, залишається низка викликів: обмежене матеріально-технічне забезпечення шкіл, труднощі з адаптацією занять до різного рівня підготовки учнів, а також потреба у розширенні методичних ресурсів для вчителів.

З метою вивчення зазначених аспектів було проведено опитування 21 учителя фізичної культури Волинської області, які працюють з учнями 5–7 класів. Анкетування здійснювалося на базі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти під час курсів підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури. Анкета (додаток Б) містила як закриті, так і відкриті запитання, що дозволило з'ясувати не лише ставлення вчителів до змін, а й виявити проблеми, з якими вони стикаються у практиці впровадження НУШ.

На запитання «Як Ви оцінюєте зміни у викладанні фізичної культури у 5–7 класах після впровадження реформи НУШ?» більшість опитаних (57,15 %) висловили позитивне ставлення до змін, при цьому 19,05 % вважають їх однозначно позитивними. 14,30 % респондентів зайняли нейтральну позицію, тоді як лише 9,50 % висловили застереження щодо ефективності реформ. Отримані результати свідчать, що загалом учителі підтримують оновлення, однак визнають наявність певних труднощів (рис. 3.6).

На запитання «Які аспекти оновленої програми Ви вважаєте найбільш вдалим для учнів середньої школи?» педагоги найчастіше відзначали: гнучкість програми та можливість адаптації до рівня підготовленості учнів (66,65 %); впровадження варіативних модулів, що дозволяють обирати види спорту (57,15 %); посилення здоров'язбережувального компоненту (фізкультхвилинка, дихальні вправи, активний відпочинок) (47,60 %);

формування позитивного ставлення до фізичної активності, а не лише орієнтацію на нормативи (42,85 %). На нашу думку, такі результати демонструють, що нові підходи загалом відповідають потребам сучасного учня і сприяють гуманізації процесу фізичного виховання.

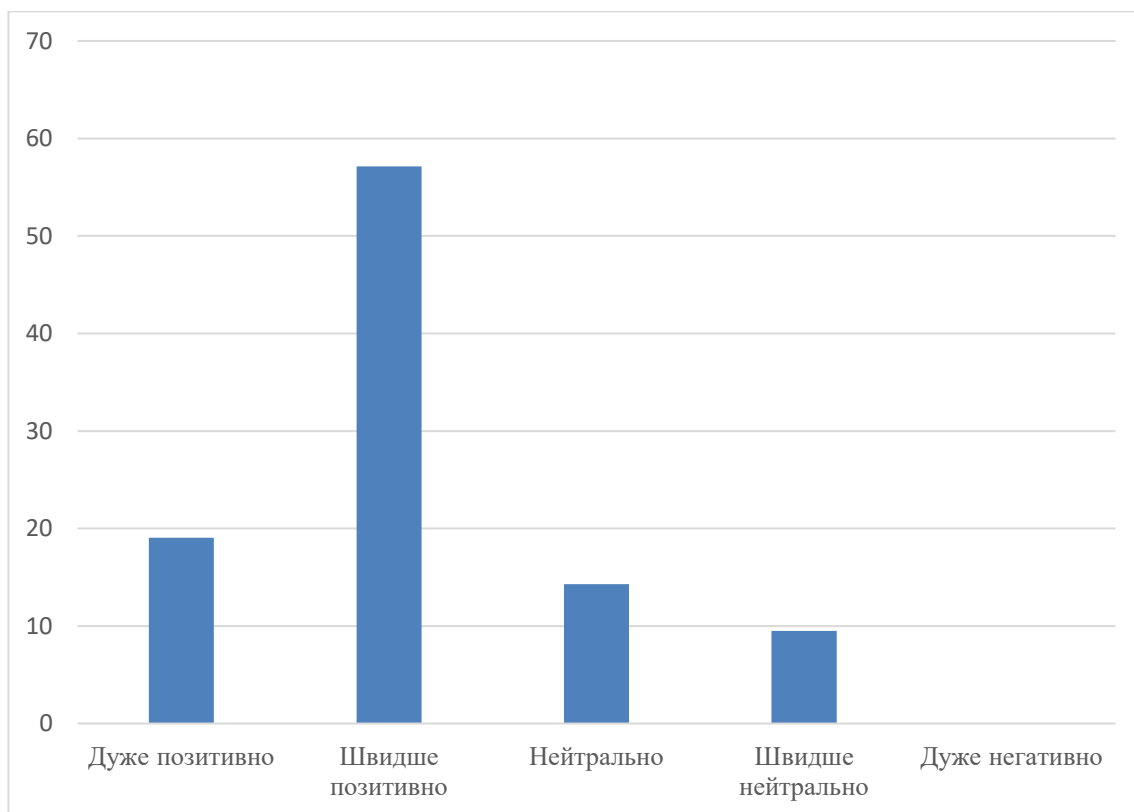

Рис. 3.6. Оцінка вчителями фізичної культури змін у викладанні у 5–7 класах після впровадження реформи НУШ, %

Подальший аналіз показав, що методична підтримка залишається однією з найактуальніших потреб. На запитання «Чи отримуєте Ви достатню методичну підтримку для реалізації оновлених підходів?» 57,15 % педагогів відповіли, що отримують її частково, 28,60 % вказали, що підтримка достатня, а 14,25 % зазначили її нестачу. Як свідчить практика, учителям бракує конкретних методичних матеріалів, зразків уроків і прикладів використання сучасних технологій в освітньому процесі.

Щодо питання «Чи враховує оновлена програма вікові та індивідуальні особливості фізичного розвитку учнів?» думки розділилися: 52,35 % учителів

вважають, що це реалізується частково, 28,55 % – «програма враховує особливості повною мірою», тоді як 19,10 % не бачать належної адаптації до вікових змін. Отже, попри позитивні зміни, ще є потреба у глибшій диференціації навчального матеріалу.

Під час аналізу питання «Як вплинула реформа НУШ на мотивацію учнів до занять фізичною культурою?» з'ясовано, що 52,35 % опитаних відзначили підвищення інтересу учнів, 33,35 % не помітили суттєвих змін, а 14,30 % вважають, що мотивація знизилася (рис. 3.7). На нашу думку, зростання мотивації пов'язане з новими підходами, а саме: ігровими формами, варіативністю занять і відмовою від надмірного формалізму.

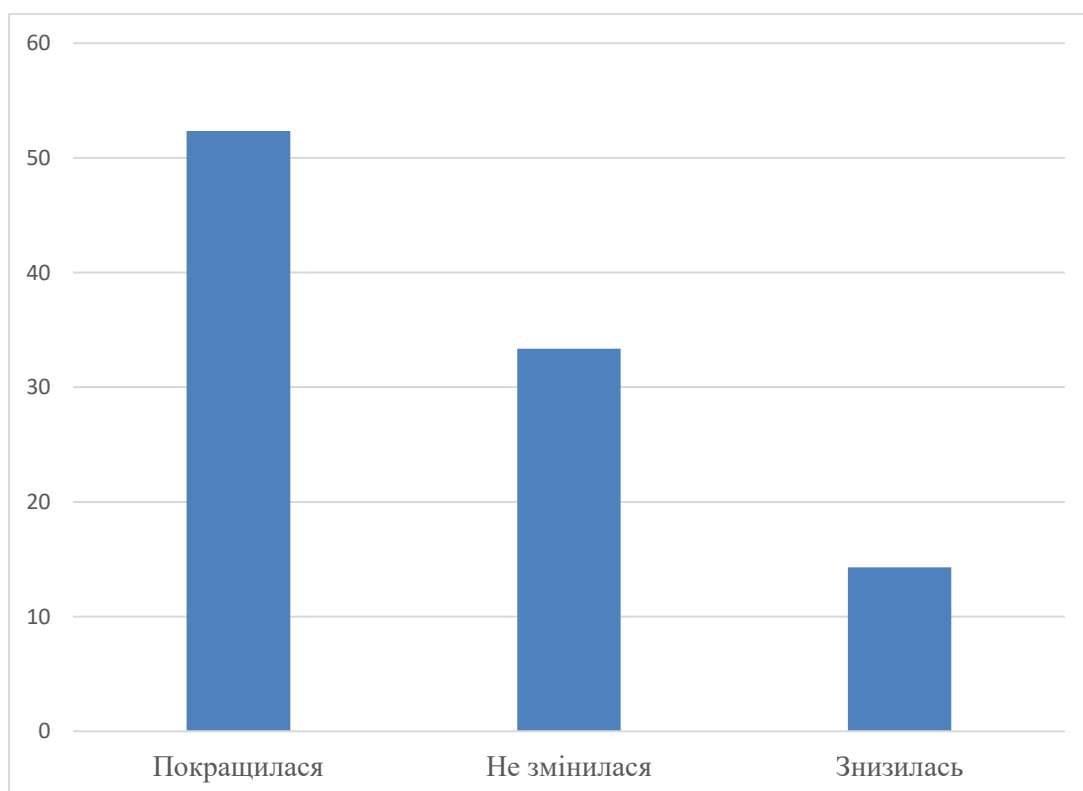

Рис. 3.7. Вплив реформи НУШ на мотивацію учнів 5–7 класів до занять фізичною культурою, %

Відповідаючи на відкрите питання «Які основні труднощі ви відчуваєте у процесі викладання фізичної культури у 5–7 класах за стандартами НУШ?», учителі найчастіше називали: нестачу обладнання та інвентарю (76,15 %);

обмежену кількість годин для реалізації всіх модулів програми (47,60 %); неоднаковий рівень фізичної підготовки учнів (42,85 %); дефіцит навчально-методичних матеріалів (33,30 %). Як бачимо, найгострішими проблемами залишаються ресурсне забезпечення та адаптація занять до індивідуальних можливостей дітей.

Під час обговорення питання «Чи вважаєте ви, що ваш заклад освіти має достатнє матеріально-технічне забезпечення?» більшість педагогів (57,10 %) вказали, що забезпечення є частковим, 28,60 % – недостатнім, і лише 14,30 % підтвердили повну забезпеченість (рис. 3.8).

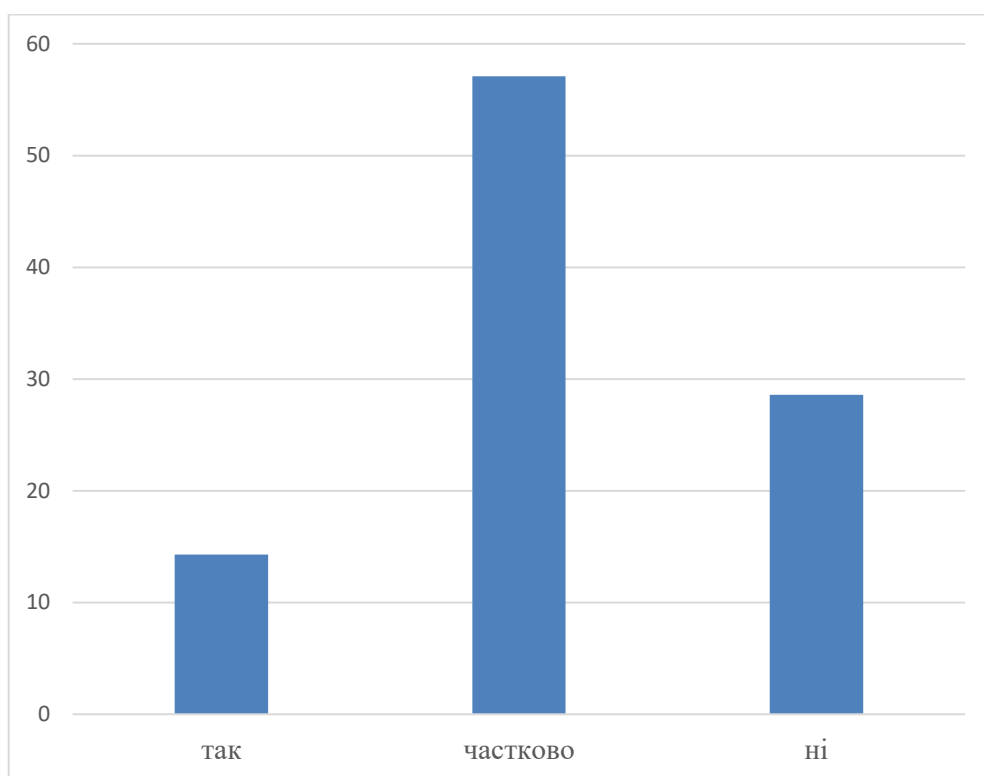

Рис. 3.8. Відповіді вчителів фізичної культури на запитання «Чи вважаєте ви, що ваш заклад освіти має достатнє матеріально-технічне забезпечення?», %

Також у запитанні «Які додаткові ресурси або програми Ви хотіли б отримати для покращення своєї роботи?» найчастіше зазначали: курси з використання інтерактивних технологій у фізичному вихованні (66,65 %); тренінги щодо адаптації програми до різного рівня підготовки учнів

(52,35 %); доступ до електронних методичних матеріалів (42,85 %); семінари з інклюзивного навчання (33,35 %). Як засвідчують результати, педагоги зацікавлені у підвищенні професійної компетентності, особливо у напрямках інтерактивного навчання та диференціації освітнього процесу.

Тому результати анкетування учителів фізичної культури свідчать, що їх більшість позитивно сприймають реформу НУШ, проте наголошують на низці проблем практичної реалізації. Основними труднощами залишаються нестача ресурсів (76,15 %), нерівномірний рівень фізичної підготовки учнів (42,85 %) і дефіцит методичних матеріалів (33,30 %). Попри це, більшість респондентів визнають, що впровадження варіативних модулів і здоров'язберезувальних технологій сприяє підвищенню інтересу школярів до фізичної культури.

Отже, подальший розвиток фізичного виховання у межах НУШ має ґрунтуватися на розширенні методичної бази, підвищенні кваліфікації педагогів і покращенні матеріально-технічного забезпечення шкіл, що забезпечить ефективне формування рухової активності та здорового способу життя в учнів.

3.3. Рівень обізнаності майбутніх учителів фізичної культури щодо реалізації ідей Нової української школи

У процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури важливо дослідити не лише рівень їхніх професійних знань, а й ступінь розуміння ключових положень реформи Нової української школи (НУШ), особливо тих аспектів, які стосуються фізичного виховання. Перехід до компетентнісного, інтегрованого та особистісно орієнтованого навчання вимагає від педагогів переосмислення ролі фізичної культури, уміння поєднувати рухову активність з елементами емоційного розвитку, інклюзивності та формування культури здоров'я.

З цією метою було проведено анкетування 34 здобувачів вищої освіти (4 курс) спеціальності Середня освіта (Фізична культура), яке дало змогу виявити рівень їхньої обізнаності, досвід участі в освітніх практиках і готовність реалізовувати засади НУШ у майбутній педагогічній діяльності.

За результатами опитування з'ясовано, що з концепцією Нової української школи добре ознайомлені 55,88 % респондентів, частково знайомі – 35,29 %, а 8,83 % студентів визнали, що не мають чіткого уявлення про неї. Такий розподіл свідчить про необхідність більшої уваги до вивчення нормативних і концептуальних документів у межах фахової підготовки.

Щодо обізнаності студентів із змінами у підходах до фізичного виховання в НУШ, 41,17 % опитаних зазначили, що добре орієнтуються в цих нововведеннях, 47,06 % відповіли, що знайомі частково, тоді як 11,77 % не знайомі з ними взагалі (рис. 3.9).

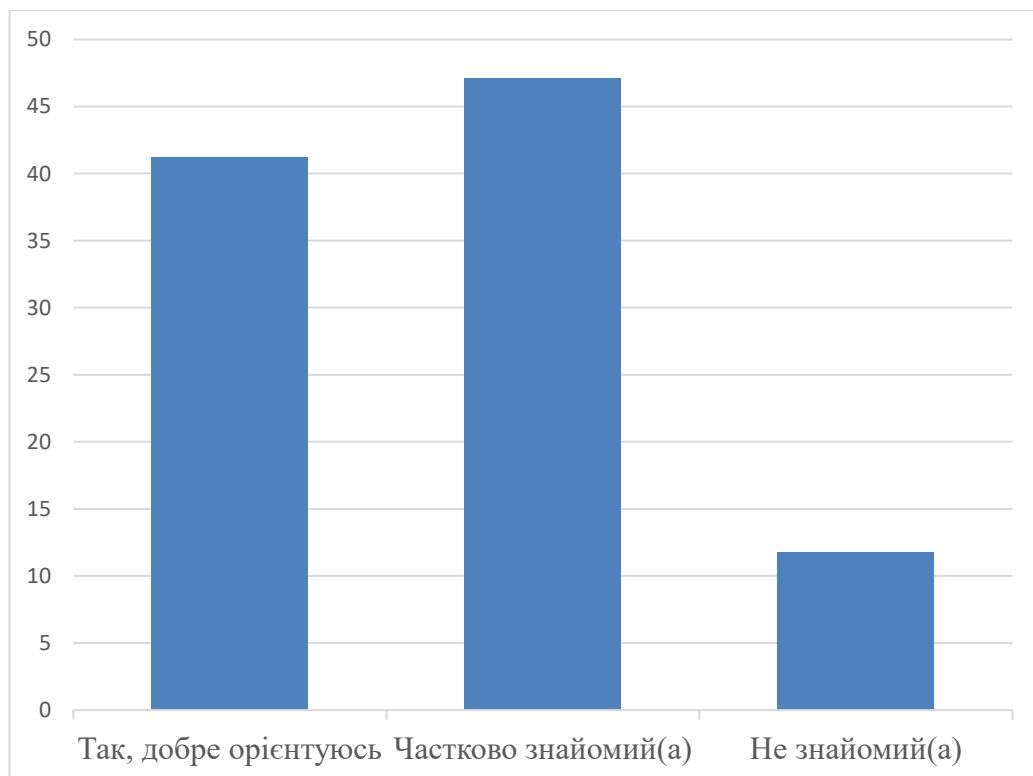

Рис. 3.9. Відповіді студентів на запитання «Чи відомо вам про основні зміни у підходах до фізичного виховання у НУШ?», %

Важливо було з'ясувати також, як респонденти оцінюють зміну ролі вчителя фізичної культури в сучасній школі. Понад дві третини студентів (67,65 %) вважають, що роль учителя дійсно зазнала суттєвої трансформації; 20,59 % переконані, що ці зміни проявляються частково; 8,83 % не помітили помітних зрушень, а ще 2,93 % утрималися від відповіді. Це свідчить про усвідомлення більшістю студентів того, що педагог має стати не лише тренером, а й наставником, фасилітатором і мотиватором у сфері фізичної культури.

Серед освітніх підходів, які студенти вважають найдоцільнішими для реалізації на уроках фізичної культури в НУШ, найвищу підтримку отримали: компетентнісний підхід – 82,35 %, інтегроване навчання – 67,65 %, інклюзивний підхід – 64,70 %, розвиток емоційного інтелекту – 58,82 %, індивідуалізація навчання – 47,05 %. Лише 2,93 % респондентів зізналися, що не знайомі з жодним із сучасних педагогічних підходів (рис. 3.10).

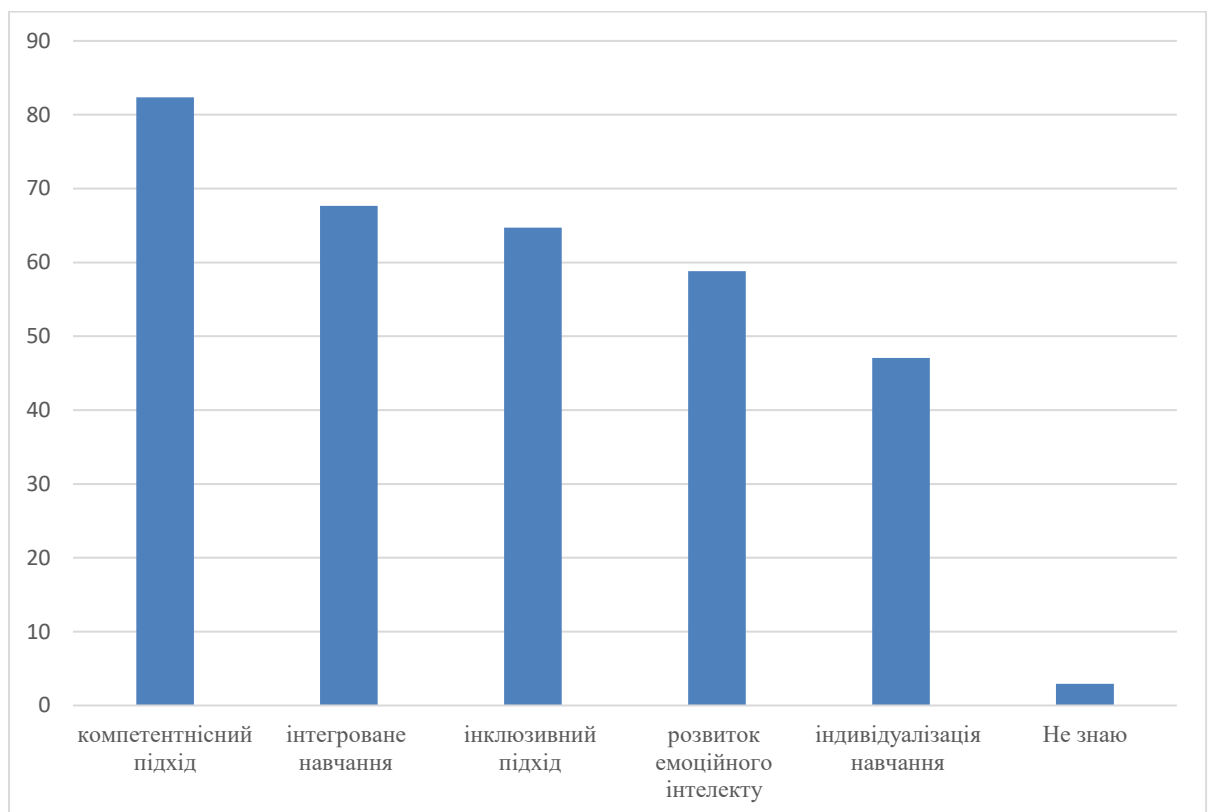

Рис. 3.10. Відповіді студентів щодо сучасних освітніх підходів, які є доцільними на уроках фізичної культури у НУШ, %

Під час аналізу відповідей на запитання про труднощі впровадження принципів НУШ у сфері фізичного виховання, студенти найчастіше називали: недостатню матеріально-технічну базу (76,47 %), нестачу оновлених програм (50,00 %), недостатню підготовку педагогів (44,12 %), низьку мотивацію учнів (38,24 %). Як бачимо, більшість респондентів усвідомлюють, що успішна реалізація реформи залежить не лише від педагогічних зусиль, а й від ресурсного забезпечення та оновлення навчальних матеріалів.

Серед тем, які, на думку студентів, слід включити до освітніх програм, найчастіше називали: адаптацію уроків для дітей з особливими освітніми потребами, розвиток емоційного інтелекту, практичні методики проведення інтегрованих занять, елементи педагогіки партнерства та використання сучасних цифрових технологій у фізичному вихованні.

У блоці питань щодо ефективних форм навчання, які сприяють формуванню професійних компетентностей, більшість студентів віддали перевагу: практичним заняттям (88,23 %), тренінгам і воркшопам (73,53 %), стажуванню у школах (61,76 %), проєктній діяльності (44,12 %), онлайн-курсах (38,24 %), інших формах (обмін досвідом, спільні практики) (5,88 %) (рис. 3.11).

Крім того, більшість опитаних (82,35 %) погоджуються, що фізичне виховання у межах НУШ сприяє формуванню здорової, соціально активної особистості. 14,71 % поділяють цю думку частково, а 2,94 % – не погоджуються з нею.

Серед пропозицій щодо покращення підготовки майбутніх педагогів студенти найчастіше вказували на потребу в оновленні спортивного обладнання, розширенні практичної підготовки, активнішому залученні фахівців-практиків до викладання, створенні електронних навчальних платформ із відеоматеріалами та систематизації методичних рекомендацій для роботи з різними віковими й інклюзивними групами.

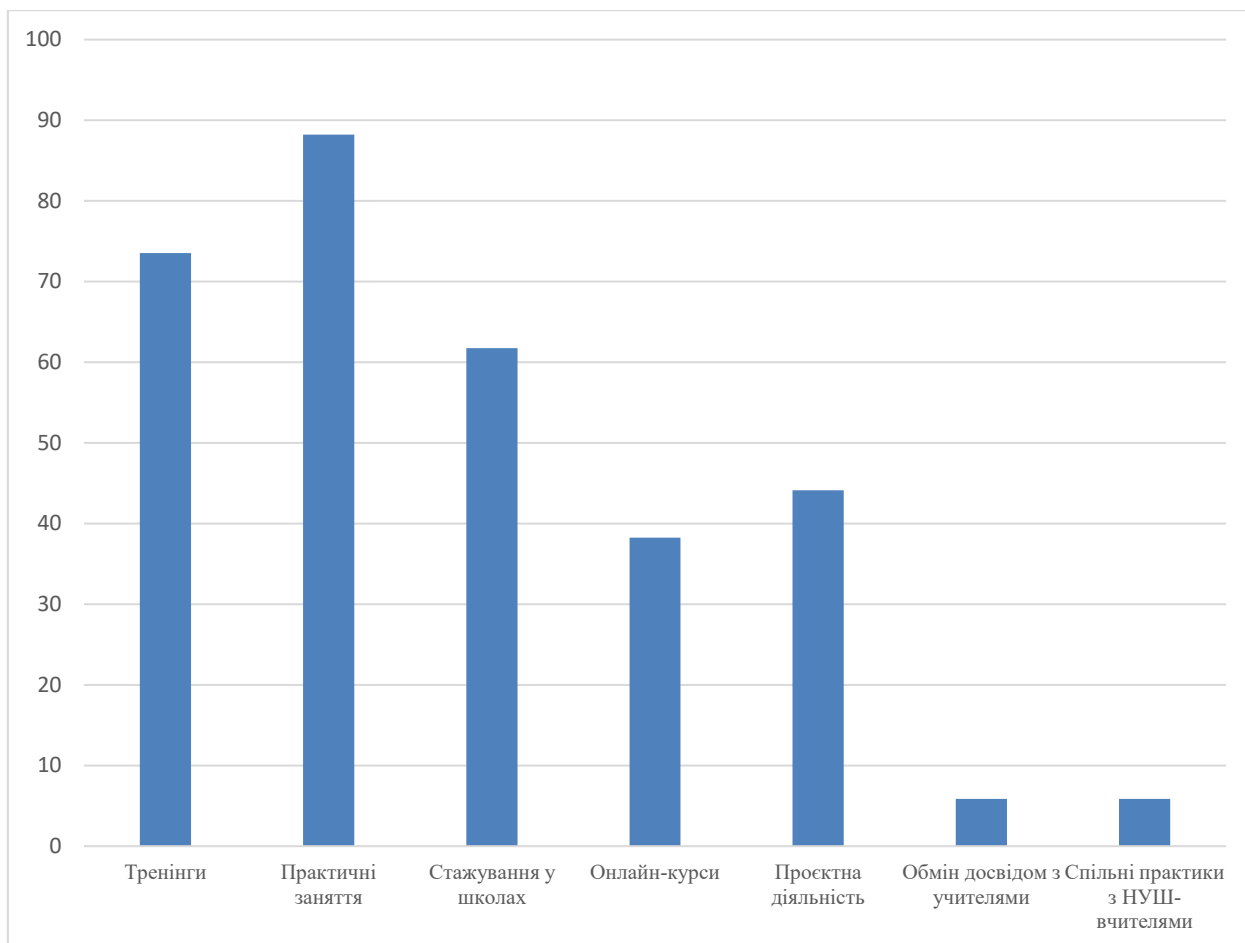

Рис. 3.11. Відповіді студентів щодо ефективних форм підготовки сучасного вчителя фізичної культури, %

Таким чином, результати анкетування показали, що більшість студентів спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)» усвідомлюють значення реформ НУШ і готові долучатися до впровадження її принципів у шкільну практику. Разом із тим, виявлено потребу в оновленні програм професійної підготовки, розвитку практичних навичок і розширенні методичного забезпечення. Це свідчить про формування в майбутніх педагогів сучасного бачення ролі фізичного виховання як засобу розвитку здорової, активної та соціально відповідальної особистості.

Висновки до розділу 3

Підсумовуючи результати дослідження, можна зазначити, що впровадження реформи Нової української школи у сфері фізичного виховання

загалом сприймається педагогами і студентами позитивно, хоча на практиці воно супроводжується низкою труднощів. Опитування вчителів початкової школи (23 особи) показало, що більшість із них (60,87 %) підтримують оновлення, проте водночас відчувають нестачу матеріально-технічної бази, на що вказали 69,57 % респондентів.

У середній школі ситуація подібна: більшість учителів (57,15 %) схвалюють зміни, але практична робота все ще ускладнюється браком обладнання (76,15 %) та обмеженими можливостями адаптації занять до різного рівня підготовленості учнів. Це свідчить про те, що реформування змісту фізичного виховання рухається у правильному напрямі, але потребує більшої підтримки на рівні шкіл та місцевих громад.

Опитування студентів спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)» (34 особи) показало, що більшість з них добре знайомі з ідеями НУШ (55,88 %), проте відчувають нестачу практичних навичок і сучасного методичного забезпечення. Зокрема, 76,47 % респондентів вважають проблемою слабку матеріально-технічну базу, а 44,12 % звернули увагу на недостатню підготовку педагогів до роботи за новими підходами. Отримані результати свідчать про те, що молоді фахівці розуміють вимоги реформи, але їм потрібні конкретні інструменти для успішної реалізації цих вимог у школі. Отже, аналіз трьох груп респондентів дозволяє зробити висновок, що НУШ створює сприятливі умови для оновлення системи фізичного виховання, орієнтуючи її на індивідуалізацію, варіативність та підтримку мотивації учнів. Проте ефективність впровадження реформи значною мірою залежить від матеріальних ресурсів, якості методичного супроводу та рівня підготовки педагогів.

ВИСНОВКИ

Узагальнивши теоретико-методичні основи трансформації фізичного виховання в освітньому процесі нової української школи можна зазначити, що оновлення цієї сфери ґрунтується на сучасному змісті освіти, компетентнісному підході та створенні ширших можливостей для фізичного й особистісного розвитку учнів. Аналіз нормативних документів, ключових компетентностей і навчальних програм свідчить, що фізична культура поступово переходить від традиційного розуміння як набору вправ до важливого інструмента формування здорової, мотивованої та соціально зрілої особистості. Водночас залишаються певні труднощі: нерівномірний рівень матеріально-технічного забезпечення, різна готовність учителів до роботи за новими стандартами та складні умови функціонування шкіл. Попри це, загальна динаміка демонструє, що реформа НУШ поступово створює реальні передумови для оновлення підходів до фізичного виховання та їх адаптації до потреб сучасних здобувачів освіти.

Охарактеризувавши особливості сприйняття та реалізації реформи НУШ учителями фізичної культури у початковій школі, виявили переважно позитивне ставлення педагогів до впровадження реформи НУШ: 60,87 % респондентів підтримують зміни, розглядаючи їх як такі, що сприяють гнучкості та особистісній орієнтації занять. Водночас 26,09 % учителів залишилися нейтральними, а 13,04 % – висловили незадоволення, що, ймовірно, пов'язано з браком часу, ресурсів та методичної підтримки. Анкетування також виявило низку проблем практичного характеру: недостатнє матеріально-технічне забезпечення (69,57 %), обмеженість сучасних навчально-методичних матеріалів (47,83 %) і часткову готовність педагогів до роботи в оновлених умовах (21,74 %). Отже, реалізація НУШ у початковій школі є переважно успішною, але потребує додаткового організаційного, методичного та матеріального забезпечення.

Проаналізувавши відповіді учителів фізичної культури, які працюють у 5–7 класах, з'ясували, що більшість педагогів (57,15 %) позитивно оцінюють оновлення, передбачені реформою НУШ, хоча 14,30 % респондентів вказують на наявність труднощів, пов'язаних із практичною реалізацією програми. Найвагомішими проблемами вчителі назвали нестачу обладнання та інвентарю (76,15 %), складність адаптації занять до різних рівнів фізичної підготовленості школярів (42,85 %) та брак методичних матеріалів (33,30 %). Попри це, 52,35 % педагогів зауважили підвищення мотивації учнів до занять фізичною культурою, що свідчить про позитивний вплив варіативних модулів і здоров'язбережувальних технологій. Таким чином, ефективність трансформації фізичного виховання у середній школі залежить від удосконалення ресурсного забезпечення та системної методичної підтримки.

Дослідивши рівень обізнаності майбутніх учителів фізичної культури щодо реалізації ідей Нової української школи, виявили, що 55,88 % студентів добре знайомі з концепцією реформування, 35,29 % – частково, а 8,83 % потребують глибшого опрацювання нормативних документів. Значна частка респондентів підтримують компетентнісний та інтегрований підходи (82,35 % та 67,65 % відповідно), проте вказують на проблеми практичної реалізації реформи, серед яких найпомітнішими є недостатня матеріально-технічна база (76,47 %), дефіцит оновлених навчальних програм (50,00 %) та недостатній рівень підготовки педагогів (44,12 %). Більшість студентів (82,35 %) вважають за необхідне модернізувати зміст професійної підготовки, розширити практичну складову та удосконалити методичне забезпечення. Отже, рівень обізнаності студентів є загалом задовільним, однак потребує подальшого посилення практико-орієнтованої підготовки в умовах НУШ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баженов Є.В., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Дутчак М.В., Дніпров О.С., Бідний М.В. та інші. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Fiz.kult.2023/Fiz.kult.7-9.kl.Bazhenkov.ta.in.24.08.2023.pdf> (дата звернення: 13.11.2024)
2. Бевз Т., Кириленко С., Кіян О. Нова українська школа в умовах повномасштабної війни: виклики реалізації та перспективи розвитку. *Нова педагогічна думка*. 2025. № 2 (122). С. 8-16. <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2025-122-2-8-16>
3. Березівська Л. Тенденції реформування шкільної освіти в Україні у XX ст. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/162001649.pdf>. (дата звернення: 28.10.2024)
4. Бібік Н. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja. Київ, 2017. 206 с.
5. Вітченко А., Воеділова О., Лисенко Л. Особливості впровадження модельної навчальної програми з фізичної культури. *Вісник національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. 2024. Том 181. № 25. С. 16-23. <https://doi.org/10.58407/visnik.242503>
6. Гриневич Л. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ, 2016. 36 с.
7. Гриневич Л., Бриндза В., Ляшенко О., та ін. Нова українська школа: основи стандарту. Львів; 2016. 64 с.
8. Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова С., Коберник І., Ковтунець В., та ін. Концепція Нової української школи. 2016. 36 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainskashkola-compressed.pdf> (дата звернення: 27.10.2024)

9. Державний стандарт базової середньої освіти. 30 вересня 2020 року.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення 22.10.2024).
10. Державний Стандарт початкової освіти: постанова КМУ від 21.02.2018 р. № 87.
11. Дятленко С. М. Фізична культура в школі: 5 –11 класи. Київ, 2011. 368 с.
12. Кириленко Н.М., Травкіна Л.П., Романенко К.С., Коломійченко А.А. Впровадження нового державного стандарту в початковій школі: практичний аспект. *Молодий учений*. 2018. №2.1(54.1). С. 47–50.
13. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». 2016.
URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016>. (дата звернення: 08.11.2024)
14. Концепція розвитку щоденного спорту в закладах освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/2022/01/11/nakaz-mon-vid-27-10-2021-1141-4088-pro-zatverdzhennia-kontseptsii-rozvytku-shchodennoho-sportu-v-zakladakh-osvity/> (дата звернення 02.11.2024).
15. Кругляк О.Я. Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання учнів початкових класів: уроки фізичної культури. Позаурочні заняття. Міжпредметні зв'язки: посіб.-практ. Тернопіль, 2005. 120 с.
16. Лисенко Л., Багінська О., Воеділова О. Характеристика предмету роботи вчителя фізичної культури у контексті реалізації концепції «Нової української школи». *Вісник Чернів. нац. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки*. Чернівці, 2018. № 155. С.127–132.
17. Лянной М., Рибалко П., Гачева В., Красілов А. Методика управління фізкультурно-оздоровчою діяльністю в сучасних закладах середньої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 4 (88). С. 280–289.

18. Ляшенко О. Пріоритети розвитку української школи в умовах реформування освіти. 2018. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4507/article/view/94490>. (дата звернення 13.11.2024).

19. Москаленко Н.В., Сороколіт Н.С., Турчик І.Х. Ключові компетентності у фізичному вихованні школярів в рамках реформи «Нова українська школа». *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2020. № 3 (123). С. 364–371.

20. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі від 25 травня 2020 р. № 195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text>. (дата звернення 09.11.2024).

21. Несен О., Волкова І. Технології організації різновидів рухової активності в освітньому процесі з фізичної культури в умовах НУШ : навч.-метод. посіб. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2025. 201 с.

22. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. Львів, 2016. 64с.

23. Онищук С.О. Впровадження концепції Нової української школи на уроках фізичної культури. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ, 2019. № 72(2). С. 83–87. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.17>

24. Педан О.С., Коломосьць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші). Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Fiz.kult.5-6.kl.Pedan.ta.in.22.08.2022.pdf> (дата звернення 15.10.2024).

25. Поясик О., Чепіль М. Концептуальні підходи до фізичного виховання в умовах нової української школи. *Освітні обрії*. 2025. Том 60. № 1. <https://doi.org/10.15330/obrii.60.1.22-25>

26. Про започаткування соціального проєкту «Активні парки – локації здорової України. Указ Президента України від 17.12.2020 р. № 574/2020.

27. Про затвердження концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти: Наказ МОН, Мінмолодьспорт від 27 жовтня 2021 р. № 1141/4088. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/85327 (дата звернення 18.11.2024).

28. Про затвердження стандарту базової середньої освіти. Постанова КМУ від 20.09.2020 р. № 898.

29. Про освіту: Закон України. Редакція від 21.11.2021 р. № 2145-VIII.

30. Про створення робочих груп із розроблення навчальних програм для Нової української школи: наказ МОНУ від 16.08.2017 р. № 1182.

31. Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки серед учнівської молоді на період до 2025 р.: Наказ МОН від 15 лютого 2021 р. № 194. URL: http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/80880. (дата звернення 10.11.2024).

32. Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки учнівської молоді на період до 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0194729-21#Text> (дата звернення 27.10.2024).

33. Семененко В., Теліус В. Фізичне виховання в концепції нової української школи: проблематика і перспективи. *Sport Science Spectrum*. 2024. № 1. С. 104-108. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-1-1>

34. Сороколіт Н. Готовність учителів фізичної культури до реалізації основних положень Нової української школи у фізичному вихованні. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2021. № 2. С. 137–146. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2021-2-137>.

35. Сороколіт Н. Обізнаність учителів фізичної культури зі стандартом початкової освіти Нової української школи. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2019. Вип. 1(33). С. 84–90.

36. Сороколіт Н. Розвиток професійних компетентностей учителів фізичної культури в умовах Нової української школи. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2022. № 2 (58). С.22–28.
<https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-22-28>

37. Сороколіт Н. С. Рівень поінформованості учителів фізичної культури зі стандартом фізкультурної освітньої галузі на сучасному етапі. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2021. Вип. 4К(132). С. 173–178. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.4K\(132\).39](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2021.4K(132).39)

38. Сороколіт Н., Римар О., Соловей А. Становлення шкільного фізичного виховання в Україні в період незалежності. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2018. № 2. С. 35–139.

39. Сороколіт Н.С. Теоретико-методологічні підходи до трансформації фізичного виховання учнів у закладах загальної середньої освіти. Дис. на здобуття наук. ст. докт. наук з фіз. вихов. та спорту за спеціальністю 24.00.02. Львів, 2023. 553 с.

40. Сороколіт Н.С., Чопик Р.В. Нормативно-програмне забезпечення фізичного виховання в умовах Нової української школи. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2023. Вип. 5К (165). С. 130–133.
[https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K\(165\).29](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).29)

41. Типова освітня програма (1–2 клас), ЗАТВЕРДЖЕНО Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf> (дата звернення: 15.10.2024)

42. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy1-4-klas/2022/08/15/Typova_osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf (дата звернення: 19.11.2024)
43. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf> (дата звернення: 18.11.2024)
44. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf> (дата звернення: 16.11.2024)
45. Global Action Plan on Physical Activity 2018–2030. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/272722>. (дата звернення 08.01.2025).
46. Kovač M., Sloan S., Starc G. Competencies in physical education teaching: Slovenian teachers' views and future perspectives. URL: <https://doi.org/10.1177/1356336X08095668>
47. Sorokolit N., Lukjanenko M., Turchyk I., Chopyk R. New Ukarinian School Educational Reforms and Proffessional Mastership of the Physical Education Teacher. *Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference. Rēzekne*. 2021. № 4. P. 179–89. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol4.6138>

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для вчителів фізичної культури, які працюють з учнями початкових класів

Шановні вчителі! Просимо Вас висловити власну думку щодо питань і поставити позначку у відповідній графі.

1. Як ви оцінюєте зміни у фізичному вихованні в межах НУШ?
 - ☐ Позитивно
 - ☐ Нейтрально
 - ☐ Негативно
2. Чи достатньо навчально-методичних матеріалів для впровадження оновлених підходів до фізичного виховання в початковій школі?
 - ☐ Так
 - ☐ Частково
 - ☐ Ні
3. Які нові методи та підходи ви використовуєте на уроках фізичної культури у початкових класах? (відкрите питання)

4. Чи враховує реформа НУШ індивідуальні особливості фізичного розвитку учнів?
 - ☐ Так, повністю
 - ☐ Частково
 - ☐ Ні, не враховує
5. Як змінилася мотивація учнів до занять фізичною культурою після впровадження реформи НУШ?
 - ☐ Покращилася
 - ☐ Не змінилася
 - ☐ Знизилася
6. Які найбільші виклики ви відчуваєте при реалізації реформи НУШ для фізичного виховання? (відкрите питання)

7. Чи достатньо у вашому закладі освіти спортивного обладнання та інвентарю для проведення уроків відповідно до вимог НУШ?
 - ☐ Так
 - ☐ Частково
 - ☐ Ні
8. Які додаткові ресурси чи підтримку ви хотіли б отримати для якісного впровадження фізичного виховання за реформою НУШ? (відкрите питання)

9. Чи вважаєте ви, що підготовка вчителів фізичної культури до роботи за стандартами НУШ є достатньою?
 - ☐ Так
 - ☐ Частково
 - ☐ Ні, потребує суттєвого доопрацювання

Дякуємо за участь

Додаток Б

**Анкета
для вчителів фізичної культури,
які працюють з учнями 5-7 класів**

Шановні вчителі! Просимо Вас висловити власну думку щодо питань і поставити позначку у відповідній графі.

1. Як ви оцінюєте зміни у викладанні фізичної культури у 5–7 класах після впровадження стандартів НУШ?
 - ☐ Дуже позитивно
 - ☐ Скоріше позитивно
 - ☐ Нейтрально
 - ☐ Скоріше негативно
 - ☐ Дуже негативно
 2. Які аспекти оновленої програми фізичного виховання ви вважаєте найбільш вдалими для учнів середньої школи? *(відкрите питання)*

 3. Чи отримаєте ви достатню методичну підтримку для реалізації оновлених підходів до фізичного виховання?
 - ☐ Так, повністю
 - ☐ Частково
 - ☐ Ні
 4. Чи достатньо оновлена програма фізичного виховання враховує вікові та індивідуальні особливості фізичного розвитку учнів 5–7 класів?
 - ☐ Так, повністю
 - ☐ Частково
 - ☐ Ні
 5. Як, на вашу думку, вплинула реформа НУШ на мотивацію учнів 5–7 класів до занять фізичною культурою?
 - ☐ Значно покращилася
 - ☐ Трохи покращилася
 - ☐ Не змінилася
 - ☐ Трохи знизилася
 - ☐ Значно знизилася
 6. Які основні труднощі ви відчуваєте при викладанні фізичної культури у 5–7 класах за стандартами НУШ? *(відкрите питання)*

 7. Чи вважаєте ви, що Ваш заклад освіти має достатнє матеріально-технічне забезпечення для проведення якісних уроків фізичної культури у 5–7 класах?
 - ☐ Так
 - ☐ Частково
 - ☐ Ні
 8. Які додаткові навчальні програми, тренінги чи ресурси Ви хотіли б отримати для покращення своєї роботи за стандартами НУШ? *(відкрите питання)*
-

Дякуємо за участь!

Анкета

для студентів – майбутніх вчителів фізичної культури

Шановні студенти! Просимо вас висловити власну думку щодо питань і поставити позначку у відповідній графі.

1. **Чи знайомі ви з концепцією Нової української школи (НУШ)?**
☐ Так
☐ Частково
☐ Ні
2. **Чи відомо вам про основні зміни у підходах до фізичного виховання у НУШ?**
☐ Так, добре орієнтуюсь
☐ Частково знайомий(а)
☐ Не знайомий(а)
3. **На вашу думку, чи змінюється роль учителя фізичної культури у сучасній школі відповідно до ідей НУШ?**
☐ Так
☐ Частково
☐ Ні
☐ Важко відповісти
4. **Які сучасні освітні підходи ви вважаєте доцільними на уроках фізичної культури у НУШ?**
 (можна обрати декілька варіантів)
☐ Компетентнісний підхід
☐ Інтегроване навчання
☐ Розвиток емоційного інтелекту
☐ Індивідуалізація навчання
☐ Інклюзивний підхід
☐ Не знаю
5. **Які труднощі, на вашу думку, можуть виникати під час реалізації принципів НУШ у фізичному вихованні?**
 (оберіть декілька варіантів)
☐ Недостатність матеріально-технічної бази
☐ Відсутність оновлених програм
☐ Низький рівень підготовки педагогів
☐ Відсутність мотивації учнів
☐ Інше: _____
6. **Чи потрібно, на вашу думку, модернізувати зміст підготовки студентів до викладання фізичної культури у контексті НУШ?**
☐ Так
☐ Частково
☐ Ні
7. **На Вашу думку, які теми доцільно включити до навчального курсу для підготовки сучасного вчителя фізичної культури (відповідно до НУШ)?**
 (відкрите запитання)

8. **Які форми навчання є найбільш ефективними для формування сучасного вчителя фізичної культури?**

- ☐ Тренінги
- ☐ Практичні заняття
- ☐ Стажування у школах
- ☐ Онлайн-курси
- ☐ Проектна діяльність
- ☐ Інше: _____

9. **Чи вважаєте Ви, що фізичне виховання у НУШ сприяє формуванню здорової особистості?**

- ☐ Так
- ☐ Частково
- ☐ Ні

10. **Ваші побажання щодо покращення фізичного виховання в умовах НУШ (відкрита відповідь):**

Дякуємо за участь!